

STRATEGIJA PILOT PODRUČJA I AKCIJSKI PLAN
ZA ODRŽIVOST ZELENIH POVRŠINA U GRADU VARAŽDINU
U OKVIRU PROJEKTA HICAPS

URED OVLAŠTENOG KRAJOBRAZNOG ARHITEKTA - ROBERT DUIĆ, Zagreb

Svibanj, 2020.

NACRT - RADNI MATERIJAL

naručitelj:

GRAD VARAŽDIN
Trg kralja Tomislava 1, 42 000 Varaždin

elaborat/dokument:

STRATEGIJA PILOT PODRUČJA I AKCIJSKI PLAN
ZA ODRŽIVOST ZELENIH POVRŠINA U GRADU VARAŽDINU
U OKVIRU PROJEKTA HICAPS
- NACRT - RADNI MATERIJAL

izvršitelji:

URED OVLAŠTENOG KRAJOBRAZNOG ARHITEKTA-ROBERT DUIĆ
Stjepana Ljubića Vojvode 26, 10 000 Zagreb

autori:

ROBERT DUIĆ, kraj.arh.
IVANA ŠIMAG, mag.ing.kraj.arh.

oznaka elaborata/dokumenta:

04/2020

datum:

SVIBANJ 2020.

odgovorne osobe:

ROBERT DUIĆ, kraj.arh.

SADRŽAJ

0	OPĆI DIO	04
1	UVOD	06
2	POLAZIŠTA	07
3	PROBLEMSKI KONTEKST-OPĆI OKVIR	08
	3.1. PROSTORNO-URBANISTIČKI KONTEKST	08
	3.2. ZELENI PROSTORI GRADA I KONCEPT ZELENE INFRASTRUKTURE GRADA-TEMELJNI PRINCIPI	09
	3.3. STRATEŠKI I ZAKONODAVNI OKVIR	10
4	ANALIZA - OSNOVNI OKVIR PROSTORNIH POTENCIJALA	12
5	SWOT ANALIZA	31
6	STRATEŠKI OKVIR - VIZIJA	32
7	STRATEŠKI CILJEVI	32
8	INSTITUCIONALNI OKVIR ZA PRIPREMU I PROVEDBU ZELENE INFRASTRUKTURE GRADA VARAŽDINA	33
9	MOGUĆI IZVORI FINANCIRANJA ZELENE INFRASTRUKTURE GRADA VARAŽDINA	34
10	AKCIJSKI PLAN	36
-	POPIS LITERATURE	

0. OPĆI DIO

- Potvrda o osnivanju Ureda ovlaštenog krajobraznog arhitekta
Roberta Duića
-

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA KOMORA ARHITEKATA

Zagreb, 22. travnja 2020.

Hrvatska komora arhitekata na temelju članka 159. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, br. 47/09) i članka 6. stavka 5. Statuta Hrvatske komore arhitekata (Narodne novine, br. 140/15, 43/17, 85/19) po zahtjevu koji je podnio Robert Duić, dipl.ing.agr., S.Ljubića Vojvode 8, Zagreb, izdaje

POTVRDU

- Uvidom u Upisnik ureda za samostalno obavljanje poslova projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja koji vodi Hrvatska komora arhitekata razvidno je da je osnovan Ured za samostalno obavljanje poslova projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja Robert Duić, dipl.ing.agr., pod rednim brojem **461**, s danom upisa **1.11.2006.** godine.

Skraćeni naziv Ureda je: **URED OVLAŠTENOG KRAJOBRAZNOG ARHITEKTA ROBERT DUIĆ**

Poslovno sjedište Ureda je: **STJEPANA LJUBIĆA VOJVODE 26, 10000 ZAGREB**

Matični broj Ureda je: **80369561**

- Ova potvrda se može koristiti samo u svrhu dokazivanja da je upisom u Upisnik ureda za samostalno obavljanje poslova projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja Hrvatske komore arhitekata imenovani stekao pravo na samostalno obavljanje poslova projektiranja i stručnog nadzora građenja u Uredu ovlaštenog arhitekta.

 HRVATSKA KOMORA ARHITEKATA	Vrijeme izdavanja:	22.4.2020. 12:46:22
	Izdavatelj certifikata:	FINA RDC 2015.
	Naziv certifikata:	SERIALNUMBER = 85986018932.2.37, CN = HRVATSKA KOMORA ARHITEKATA, L = ZAGREB, 2.5.4.97 = VATHR-85986018932, O = HRVATSKA KOMORA ARHITEKATA, C = HR
	Algoritam potpisa:	SHA256withRSA
	Broj zapisa:	00000303
	Kontrolni broj:	b63b83e2-6532-4a42-9ec4-022eda65c3c8
Elektronički pečat:	PoLirXG4JuDI9438dATsfiiD1lgGWyFtqRzNC0EteM5zb3slw2suum0lieTeUhkA8OVsX 2zo14dcEnT1l9p33RnVQUZPHKA+9YLOESzU/QHX73NxGogU0fcRjpFuDhtOg78gR8UFUv 67PYrTgN107kGI5DAs0N6L4qzeb77y+BNSDUGna5H1yBVarD5uXYiXcrdfqXZdoBzS4PG ebqDlo62losoJ1ACJMXJysGtEOc/GXSvFxBNQ16e97usMJK7w+Lpl2vDN/UvmGNqjnz d62oDD9m50KmpHMdO0XqNjswxCrh/qoP+qoxK4ALhpX7VcKCjwCXF/tD8oEbLr2BWM8Zw XY7dZxN2FRJVhgoV4k1I4ApWFgH1ICFs5SCclGmm0/WWodha6iPZOuFvXJxz/nlhjihvX /pGKWE7d53X94HhVPLA50aQrRijChQY8M+qFG7JJakhhKqyNSa4FayS4elSexBZQFhij 1ObiZnf4vt/89KglJpxr11zagLa+Q4ryxFUTw1XfbTUEr6nO+Evz8UtbgulmGMWTKPV9 aQ1vAWTX+X8t5y3pMY7FrH27jfk8q74Rtlj5J2W7G547nGnAjX/XhM875/2oMoNc+YF Tt6XCk/DJ/lwLvn5Zcd5bXuer8O+EnOW/VUO/8J/YvNF6rhkX+XXAycYB1qec=	
	Elektronički zapisi se čuvaju najviše 3 mjeseca od trenutka generiranja te se u tom roku može izvršiti provjera elektroničkog zapisa uvidom u elektronički zapis kojem se pristupa putem broja zapisa i kontrolnog broja otisnutog u kontrolnom dijelu elektroničkog zapisa, putem internetske stranice https://arhitekti-hka.hr/hr/provjera .	

1. UVOD

Grad Varaždin zajedno s partnerima iz Slovenije, Poljske, Italije i Hrvatske sudjeluje u provođenju EU projekta **'Historical Castle Parks' (HICAPS)** koji je usmjeren uređenju i revitalizaciji povijesnih perivoja uz dvorce te njihovoj promociji u kontekstu obogaćenja i očuvanja kulturne baštine država središnje Europe te održivog kulturnog razvoja, odnosno promicanju perivojne baštine i kulture prostora uopće, kao važnih čimbenika kulturnog identiteta te potencijala/resursa za lokalni i regionalni razvoj.

Projekt je sufinanciran kroz program Interreg Central Europe.

Projektne aktivnosti u Varaždinu odnose se na odabrano **pilot područje koje čine Šetalište Josipa Jurja Strossmayera, zajedno sa Šetalištem Vatroslava Jagića i Perivojem pape Ivana Pavla II.**

U sklopu tih aktivnosti pokrenuta je, između ostalog, i izrada ovog dokumenta **Strategija pilot područja i Akcijskog plana za održivost zelenih površina u Gradu Varaždinu.**

Stari grad (izvor: athena.muo.hr)

2. POLAZIŠTA

Grad i vizija njegove budućnosti važne su suvremene teme u sklopu kojih se propituju raznoliki koncepti i modeli koji bi mogli djelotvorno odgovoriti na čitav niz važnih globalizacijskih i integracijskih izazova, odnosno, na odgovarajući način valorizirati činjenicu da je grad kao sociogeografski fenomen izložen stalnim promjenama svoje prostorne strukture pod utjecajem složenih i dinamičkih društvenih, ekonomskih kao i političkih promjena. Pažnja se posvećuje i ulozi kapitala u generiranju prostornih odnosa, razvoju novih tehnologija, novih diverzificiranih stilova života kao i jačanju uloge javnosti u donošenju odluka. Jednako tako, svako promišljanje razvoja grada 21. stoljeća u svojoj osnovi danas prihvaća **koncept održivosti**, odnosno njegovu važnost na ekološkom, ekonomskom i socijalnom planu. Prihvaćajući i vrednujući ove procese **suvremena prostorno-planska i urbanistička praksa ponovno osvještava i reinterpretera ulogu i značaj zelenih/ krajobraznih prostora u strukturiranju grada.**

U tom smislu prihvaća se i potreba njihove artikulacije u obliku cjelovite i koherentne multifunkcionalne mreže koja omogućuje **pogled na 'veliku' sliku gradskog krajobraza** - strukturne elemente, funkcije i procese kao i njezino povezivanje s mnogo širim regionalnim okvirima.

Danas se u tu svrhu u svijetu razvija **koncept zelene infrastrukture (green infrastructure) koji je usmjeren holističkom strukturiranju/povezivanju i upravljanju sustavom zelenih prostora i krajobraza.** Koncept se razmatra i kao moguće rješenje problematike širenja rubnih dijelova gradova koje karakterizira gubitak čvrstih i definiranih urbanih granica, nastajanje amorfnih suburbanih/periurbanih prostora, fragmentacija agrikulturnog i prirodnog krajobraza te smanjenje bioraznolikosti. Recentna artikulacija koncepta zelene infrastrukture kao i ponovno **oživljavanje gradotvorne uloge krajobraza** dobivaju danas i dodatni poticaj pojavom teorije **'krajobraznog urbanizma'**.

Pri tome, kontekstualno i gradotvorno promišljanje oblikovanja zelenih/otvorenih prostora trebalo bi poduprijeti sljedećim polazištima:

- **Formiranje umreženog sistema parkova i otvorenih prostora**

Povezivanjem parkova, zelenih putova, vodenih koridora i ostalih prirodnih ili obnovljenih područja u međupovezane sisteme zelenih otvorenih prostora osiguralo bi se daleko više dobrobiti kako za čovjeka, tako i za biljni i životinjski svijet, ali i razvoj održive, zelene i cirkularne ekonomije. Ovakvi sistemi potiču stanovnike grada u povezivanju s njihovim stambenim područjem kao i njihovu tjelesnu aktivnost. Na taj način se uvelike može osigurati i promjena stilova života koji vode do pogoršanja zdravlja građana svih dobnih skupina, odnosno, sprječavanje pojava niza degenerativnih bolesti. Neposrednim doživljajem prirode, odnosno, njezinih planski osmišljenih supstituta može se značajno utjecati i na poboljšanje emocionalne kvalitete života.

- **Korištenje umreženog sistema parkova i ostalih otvorenih prostora i krajobraza u cilju očuvanja ključnih ekoloških funkcija i bioraznolikosti**

Gradski parkovi mogu osigurati očuvanje i razvoj biološke raznolikosti, odnosno, lokalnog biljnog i životinjskog svijeta putem strateškog povezivanja i umrežavanja s rijekama, močvarama i vlažnim staništima, ali i ostalim gradskim zelenim otvorenim prostorima. Time se njihova ekološka vrijednost značajno povećava u odnosu na

pojedinačne i sistemski nepovezane komponente. Povezani parkovi i otvoreni prostori mogu formirati vrijedan sistem staništa za biljni i životinjski svijet, osigurati obnovu i održanje ključnih abiotskih i biotskih funkcija kao i ekosistemskih usluga unutar gradske zelene infrastrukture. Od ključnih abiotskih gradskih funkcija koje se mogu potaknuti razvojem sistema zelene infrastrukture treba navesti procese formiranja tla, pohranu ugljika i ostalih stakleničkih plinova, biogeokemijske cikluse, s posebnim naglaskom na kruženje vode, ali i modifikaciju klimatskih ekstrema. Ključne biotske gradske funkcije koje se čuvaju ili potiču odgovarajućim strukturiranjem zelene infrastrukture obuhvaćaju staništa za eurivalentne i stenovalentne vrste, pravce i koridore za kretanje vrsta, proizvodnju biomase, genetske zalihe te osiguranje interakcije biljnog i životinjskog svijeta.

- **Planiranje sistemski povezanih parkova i ostalih otvorenih prostora u cilju osiguranja artikulacije gradske forme i odijeljivanja međusobno nekompatibilnih korištenja**

Posebna vrijednost umreženog sistema zelenih prostora je i u unaprjeđenju vizualnih kvaliteta grada, artikulaciji gradske forme kao i poboljšanju kvalitete života. Strateški pristup u oblikovanju i distribuciji elemenata zelenog sistema može osigurati i značajno povećanje vizualne kvalitete grada te odijeljivanje međusobno nekompatibilnih korištenja.

- **Korištenje parkova i ostalih otvorenih prostora, odnosno komponenti zelene infrastrukture u cilju smanjivanja troškova povezanih s regulacijom oborinskih voda, sprječavanja poplava, zaštitom voda, smanjenja troškova prometne kao i ostale građevne infrastrukture**

Vrijednost kompleksne mreže zelenih otvorenih prostora povezana je i sa smanjenjem troškova koji se mogu ostvariti smanjivanjem potrebe za izgradnjom građevne infrastrukture kao što je to npr. slučaj kod uključivanja mreže potoka, vlažnih i ostalih odgovarajućih područja i površina u sistem zelene infrastrukture. Gradski sistem zelenih prostora može osigurati i brojne druge dobrobiti povezane s regulacijom oborinskih voda uključujući zadržavanje, prijenos i pročišćavanje vode.

U kontekstu osnovnog tematskog određenja projekta HICAPS treba naglasiti da ovakve systemske mreže **potiču i unaprjeđenje povijesne slojevitosti prostornih odnosa, vrijednosti i doživljaja perivojne i krajobrazne baštine**, te kulturnih funkcija kao što su npr. percepcija kulturne povijesti, mogućnosti za kvalitetnu socijalnu interakciju, umjetničku, odnosno, apstraktnu inspiraciju te edukaciju povezanu s okolišem.

Povijesni vrtovi, perivoji, perivojni trgovi kao i drugi vidovi krajobrazno-arhitektonskog oblikovanja pripadaju kolektivnom, odnosno, kulturnom nasljeđu, a važnim su dijelom i ambijentalne kao i arhitektonske baštine.

Njihovo očuvanje nije moguće bez cjelovitog razumijevanja i prepoznavanja geneze, tipologije, kompozicijskih obilježja i florističkog sastava perivojne strukture. Bez toga nije moguće niti uspostavljanje prostornih, likovnih i simboličkih veza između suvremenih arhitektonskih intervencija i baštinjene prostorne osnove. **Negacija ili afirmacija pojedinih perivojnih motiva i elemenata, odnosno utvrđivanje referentnih prostornih**

odnosa te prikladnih i održivih modela obnove i revitalizacije perivojne baštine moguće je samo kao produkt kompleksnog analitičkog procesa koji se, sagledavajući cjelinu prostornih struktura i njihovu slojevitost, odvija u okviru zasebnih i sveobuhvatnih konzervatorskih studija, odnosno studija zaštite i obnove, te zatim oprosturuje u konačnoj formi na osnovi idejne te glavno-izvedbene projektne dokumentacije.

Stoga ističemo, u duhu svega navedenog, da **predmetnu aktivnost**-Izrada strategije pilot područja i akcijskog plana za održivost zelenih površina u Gradu Varaždinu (Šetalište Josipa Jurja Strossmayera, Šetalište Vatroslava Jagića i Perivoj Ivana Pavla II), prije svega **treba shvatiti kao platformu i poticaj za buduće sveobuhvatno djelovanje. Stoga je i sadržaj dokumenta prilagođen tom nastojanju te usmjeren davanju općeg okvira za artikuliranje koherentne i održive zelene mreže grada i promociji koncepta zelene infrastrukture.**

Pri tome, **zbog ograničene razine razrade i parcijalnog pristupa svi ovdje navedeni prijedlozi imaju uvjetni karakter i ograničeni formalni domet**, uz obvezu naknadnog propitivanja kroz spomenutu sveobuhvatnu plansku i studijsku dokumentaciju (Strategija i akcijski plan zelene infrastrukture, Konzervatorski elaborati-Studije zaštite i obnove perivoja).

Međutim, stvarni doprinosi ovakvih inicijativa moraju se promatrati i valorizirati **s aspekta javne promocije zelenih urbanih prostora i njihovog stavljanja u fokus gradske administracije, kao i poticanja stručnog dijaloga, metodoloških usklađivanja, sustavskog pristupa i daljnjih istraživanja.** A na zasadama takve prakse opravdano je nadati se dugoročnom unaprjeđenju uloge i značaja kulture perivojnog / krajobraznog oblikovanja, bilo da je riječ o procesima obnove povijesnog nasljeđa, urbane obnove ili strukturiranju potpuno novih gradskih prostora.

3. PROBLEMSKI KONCEPT - OPĆI OKVIR

3.1. PROSTORNO URBANISTIČKI KONTEKST

Varaždin je sjedište Varaždinske županije i njen najmnogoljudniji grad s 46.946 stanovnika.

Smješten u kontaktnoj zoni panonskog i alpskog prostora, uz obalu rijeke Drave uz koju su postojali važni prometni pravci još od rimskog doba, predstavlja važno raskrižje i prirodnu poveznicu Štajerske, Međimurja i Podravine s Jadranom.

Rasprostire se na 59,45 km². Udaljenost krajnjih točaka u smjeru sjever-jug iznosi 11 km, a u smjeru zapad-istok 12,3 km.

U sastavu Grada su naselja: Varaždin, Črnc Biškupečki, Donji Kućan, Gojanec, Gornji Kućan, Hrašćica, Jalkovec, Kućan Marof, Poljana Biškupečka i Zbelava.

Gustoća naseljenosti u Varaždinu je 790 stanovnika/km².

BDP po glavi stanovnika iznosi 6.300,00 eura.

Kao grad izrazitih urbanih tradicija te urbano središte regije usmjeren je održivom razvitku i ograničenom/racionalnom intenzitetu korištenja prostora, oslanjajući se pri tome na potencijale i ograničenja kulturno-povijesnog, prirodnog i krajobraznog konteksta.

Varaždin je jedan od najstarijih hrvatskih gradova.

U povijesnim izvorima prvi put se spominje 1181. godine (Castrum Garestin), u ispravi hrvatsko-ugarskog kralja Bele III.

Prvi je od hrvatskih gradova stekao status slobodnog kraljevskog grada, Poveljom kralja Andrije II. Arpadovića iz 1209. godine.

Zahvaljujući svom povlaštenom statusu te položaju na križanju važnih srednjovjekovnih cesta koje su spajale Ugarsku s Jadranskim morem, ali i Kraljevinu Slavoniju sa susjednom Vojvodinom Štajerskom, ubrzano se razvijao tijekom 13., 14. i 15. stoljeća, postajući značajno trgovačko, obrtničko-cehovsko, društveno, upravno i prometno središte sjeverozapadne Hrvatske.

Srednjovjekovni prosperitet trajao je sve dok varaždinsku okolicu i sam Varaždin nisu ugrozili Turci Osmanlije.

Grad je već sredinom 15. stoljeća bio zaštićen zemljanim bedemima, palisadama i grabištima, a neposredna opasnost od Turaka u 16. stoljeću uvjetuje pregradnju feudalne utvrde i izgradnju visokih zemljanih nasipa s bastionima i zidovima oko cijeloga grada. Nekadašnja srednjovjekovna tvrđava pretvorena je u suvremeni "Wasserburg".

Prestankom turske opasnosti krajem 17. stoljeća stvoreni su uvjeti za novi razvojni uzlet grada te dolazi do znatnog graditeljskog zamaha unutar gradskih zidina i u predgrađima, pri čemu se obnavljaju postojeće ili grade nove pojedinačne zgrade i cijeli sklopovi zgrada u stilu baroka.

Procvat grada kulminira u drugoj polovici 18. stoljeća, kada odlukom Marije Terezije postaje sjedištem Kraljevskog vijeća Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije.

Međutim, nakon katastrofalnog požara 1776. godine, u kojem je izgorjelo preko 50% tadašnjeg stambenog i gospodarskog fonda, Varaždin je nepovratno izgubio funkciju glavnog grada.

Taj požar bitno je utjecao i na kasniju izgradnju grada.

Transformacija urbane slike Varaždina nastala je obnovom postojećih zdanja nakon te katastrofe, odnosno rušenjem starih gradskih bedema i zasipavanjem opkopa početkom 19. stoljeća, kada se formiraju novi prostori za razvoj grada, na kojima će zatim niknuti prepoznatljive historicističke građevine.

Obnova grada, uz bitno širenje gradskog područja, nastavila se tijekom cijelog 19. stoljeća te početkom 20. stoljeća, uz ponovno jačanje obrta, pojavu manufaktura i začetke industrije hrane, tekstila, drvnih prerađevina i drugih gospodarskih djelatnosti.

Razvoj industrije tijekom 20. stoljeća potaknuo je i novo naseljavanje grada.

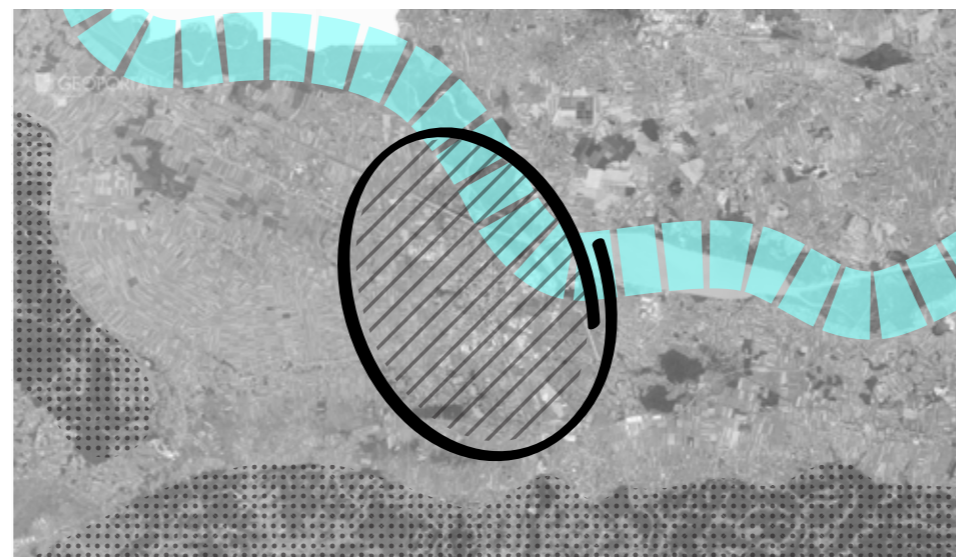
Uspirkos snažnim promjenama koje je donijela industrijalizacija i urbanizacija, grad Varaždin je uspio sačuvati temeljne odlike svog prepoznatljivog urbaniteta.

Grad Varaždin je tipičan ravničarski grad smješten na desnoj obali Drave uz koju je, na mjestu prijelaza rijeke, i vezan početak njegova razvoja.

U tom smislu je potrebno istaknuti da **krajobraz varaždinskog kraja ima jasno izraženu zonalnu reljefnu strukturu** koju čine sljedeće morfološke jedinice:

- aluvijalna nizina rijeke Drave s riječnim poljem
- povišene terase rijeke Drave
- osojno tercijarno prigorje Varaždinsko-topličkog i Maceljskog gorja

Plodna aluvijalna nizina Drave koja pripada akumulacijsko – tektonskom tipu reljefa, sastoji se od naplavne ravni-poloja i terasne nizine koja se prateći tok Drave pruža u smjeru jugozapad-sjeveroistok. Poloj položen neposredno uz korito rijeke formiran je akumulacijsko-erozijskim djelovanjem Drave i njezinih pritoka te se sastoji od holocensko-proluvijalnih naslaga šljunka i pijeska koje su važna mineralna sirovina i izdašni spremnik pitke vode. Poloj je izrazito naplavan, što je prije regulacije Drave onemogućavalo naseljenost, zbog koje se i Varaždin nije razvio na samoj obali Drave, nego na nešto povišenim pleistocenskim sedimentima između aluvijalnih naplavina Drave i Plitvice.

Položaj grada Varaždina u širem krajobraznom kontekstu

Povišene dravske terase protežu se između riječnog poloja i okolnog gorja. Nastale su taloženjem erodiranog materijala same rijeke tijekom pleistocena i holocena.

Južno od dravske nizine pružaju se Haloze, Varaždinsko-topličko i Maceljsko gorje, koji su na sjevernom rubu pretežno sastavljeni od mladih pliocenskih pijesaka i šljunaka te naslaga starijeg pliocena, a u višim dijelovima od vapnenačkih i glinovitih lapora iz donjeg i gornjeg miocena.

Osnovnu prostornu strukturu područja Grada moguće je diferencirati na sljedeće cjeline:

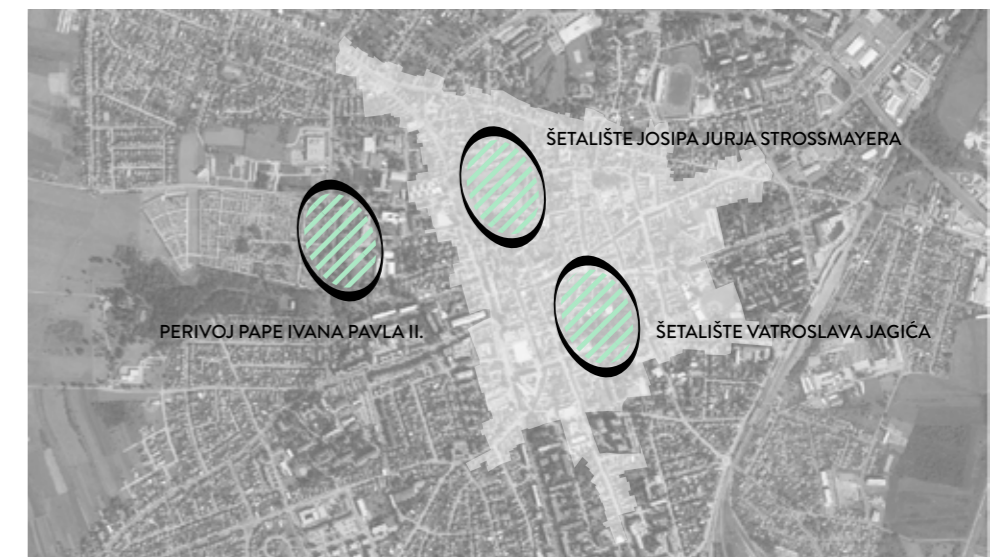
- visoko urbanizirani izgrađeni prostori Varaždina u središnjem dijelu gradskog područja s tendencijom širenja u svim smjerovima,
- poljoprivredni krajobraz zapadnog, južnog i istočnog dijela Grada, s naseljima koja tendiraju spajanju međusobno, a neka se i spajaju s Varaždinom. Iznimka su Poljana Biškupečka i Črnc Biškupečki koji se razvijaju kao zasebne cjeline,
- prostori uz obale Drave i derivacijskog kanala HE Varaždin kao područja izraženih prirodnih vrijednosti krajobraza uz rijeke.

Sam grad Varaždin širi se u koncentričnim krugovima od povijesne jezgre prema van, s tendencijom uključivanja naselja južno od njega u gradski prostor. To se već desilo s Biškupcem, a događa se i s naseljem Jalkovec koje se postupno stapa s gradom.

Naselja istočnog dijela područja Grada (Kućan Marof, Gornji Kućan, Donji Kućan i Zbelava) u svom su se linearnom razvoju duž glavnih cesta što ih povezuju, praktički međusobno spojila u jednu prigradsku aglomeraciju u poljoprivrednom okruženju.

U južnom dijelu područja su 2 naselja koja se u prostornom smislu razvijaju samostalno bez tendencija međusobnog spajanja. To su Črnc Biškupečki i Poljana Biškupečka.

Na zapadnom rubu teritorija Grada je naselje Hrašćica koje je praktički spojeno s naseljem Sračinec u istoimenoj općini, dok je Gojanec praktički spojen s Nedeljancem.

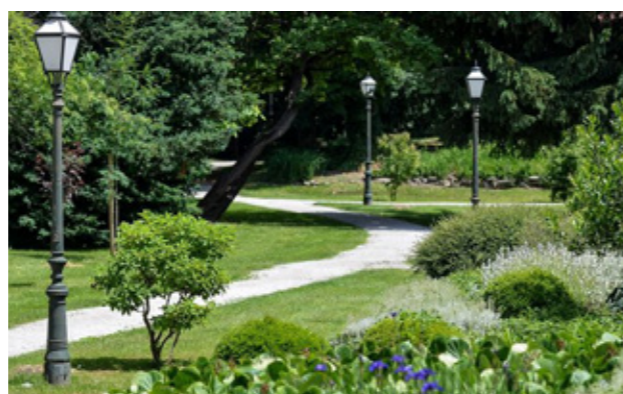
Položaj Šetališta J.J. Strossmayera, Šetališta V. Jagića i Perivoja pape Ivana Pavla II. u gradskom kontekstu

TAKSONOMIJA ELEMENATA ZELENE INFRASTRUKTURE:

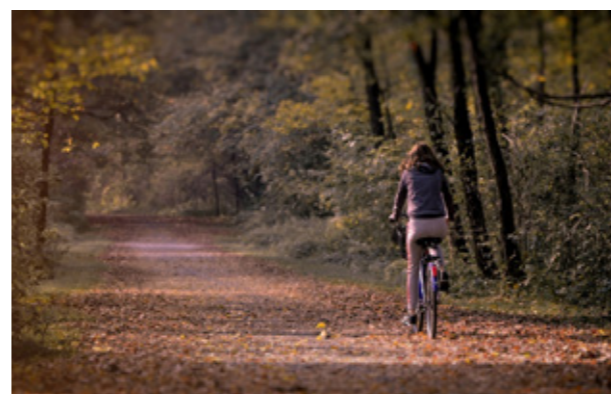
Lokalno mjerilo	Gradsko mjerilo	Gradska regija, regionalno i državno mjerilo
<ul style="list-style-type: none"> • Parkovi gradskih četvrti • Parkovi i zelenilo neposrednog susjedstva • Otvoreni prostori odgojno - obrazovnih ustanova (škole, vrtići...) • Mali trgovi/zelene pjacete • Dječja igrališta • Sportska igrališta • Vrtovi • Dvorišta stambenih zgrada /blokova • Crkvena dvorišta • Zeleni krovovi i zidovi • Drvoredi, živice • Šumarci • Bare i potoci • Pješačke i biciklističke staze • Lokalni putovi • Nasipi • Prazna i napuštena zemljišta 	<ul style="list-style-type: none"> • Gradski parkovi • Gradske šume/park šume • Značajni krajobrazi • Veliki rekreacijski prostori • Kontinuirane vodene obale • Jezera • Ribnjaci • Agrikulturno zemljište • Groblja • Rasadnici • Otvoreni prostori zdravstvenih ustanova (bolnice, lječilišta...) • Otvoreni prostori poslovnih i industrijskih objekata • Gradski kanali • Gradske avenije/ulice • Gradske biciklističke rute • Lokalne planinarske rute • Napuštena zemljišta • Napušteni kamenolomi /nalazišta min. sirovina 	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni parkovi • Parkovi prirode • Posebni rezervati prirode • Regionalni parkovi • Šume • Rijeke i poplavno područje • Ruralni/agrikulturni krajobraz • Regionalne biciklističke rute • Regionalne planinarske rute

Vila Bedeković (izvor: varazdinski.net.hr)

Šetalište Vatroslava Jagića (izvor: varazdinski.net.hr)

Dravska šuma (izvor: varazdinski.net.hr)

Perivoj pape Ivana Pavla II. (izvor: www.tourism-varazdin.hr)

Groblje (izvor: www.regionalni.com)

Rijeka Drava (izvor: www.thinglink.com)

3.2. ZELENI PROSTORI GRADA I KONCEPT ZELENE INFRASTRUKTURE - TEMELJNI PRINCIPI

Zelena infrastruktura je fizički okoliš unutar i između gradova i sela. To je mreža multifunkcionalnih otvorenih prostora koja obuhvaća parkove, vrtove, šume, zelene koridore, vodene koridore, drvorede i ruralni krajobraz. Ona obuhvaća sve resurse okoliša, a koncept zelene infrastrukture doprinosi njihovom održivom upravljanju.

Zelena infrastruktura obuhvaća različite tipove zelenih/otvorenih prostora distribuiranih širom urbane matrice, koji mogu biti u javnom ili privatnom vlasništvu, sa ili bez mogućnosti javnog pristupa.

Glavne funkcije zelenih prostora grada su:

- generiranje pozitivne slike grada, okolnih naselja i sela unaprjeđenjem vizualne kvalitete i karaktera gradskog krajobraz; podrška zapošljavanju i generiranje ekonomske aktivnosti privlačenjem investicija i turizmom.
- pomoć u stvaranju zdravog, sigurnog i održivog okoliša-pomoć u kontroli buke, zagađenosti kao i upravljanja vodom; očuvanje i unaprjeđenje lokalne bioraznolikosti te
- podrška rekreaciji i odmoru koji značajno doprinose kvaliteti života otvaranjem mogućnosti za igru i sport; pružanje mogućnosti za edukaciju povezanu s okolišem; građenje veza u zajednici kroz razvoj i korištenje javnih otvorenih prostora.

Kada su ti prostori integralno planirani i strukturirani u koherentnu zelenu mrežu, onda sinergijskim efektima značajno osnažuju/poboljšavaju navedene funkcije. Pri tome, mogući dosezi primjene koncepta zelene infrastrukture obuhvaćaju i sljedeće:

- integralnu revitalizaciju područja (revitalizacija kulturnih i prirodnih vrijednosti, razvoj novih krajobraznih kvaliteta);
- obnavljanje urbano-ruralnih odnosa koji naglašavaju održivost i kvalitetu života uz poštovanje biofizičkih i socijalnih sila koje upravljaju strukturiranjem prostora;
- umrežavanje ekoloških, kulturnih i ekonomskih vrijednosti;
- osmišljavanje novih oblika korištenja;
- stvaranje novog identiteta prostora;
- proširenje važnih gradskih funkcija kao što su rekreacija, kultura, proizvodnja i poslovanje na ruralni prostor.

Stoga je glavna zadaća planiranja zelene infrastrukture identifikacija, očuvanje, obnova i povezivanje postojećih zelenih/otvorenih prostora, formiranje novih područja i elemenata te sustavno i kvalitetno upravljanje.

Formiranje koherentne mreže zelene infrastrukture zasniva se na spajanju u sustave čvorova, područja i koridora.

Sustav čvorova, područja i koridora koji sudjeluju u strukturiranju zelene infrastrukture obuhvaća veliki broj prirodno i kulturno značajnih pojava koje, ukoliko se na odgovarajući način kombiniraju, mogu funkcionirati kao održiva ekološka cjelina. Jednako tako, brižljivo upravljanje i održavanje resursa zelene infrastrukture omogućuje lokalnoj zajednici tj. njenim stanovnicima brojne socijalne, ekonomske i ekološke dobrobiti ali i očuvanje i jačanje identiteta.

Čvorovi se definiraju kao važnije jezgre ekoloških i/ili kulturnih resursa područja. To su **velika i nefragmentirana područja** poljoprivrednog zemljišta, šuma, močvara, velikih parkova i zaštićenih područja. Čvorovi služe kao uporišne točke – ‘sidrišta’ mreže zelene infrastrukture i predstavljaju važna staništa za životinjski svijet kao i nesmetano održavanje funkcija prirodnih sistema. Čvorovi su vrlo često i važan izvor identiteta lokalnih zajednica.

Područje (‘prijelazno’ područje, ‘zakrpa’) se definira kao stanište koje pomaže u kretanju vrsta, očuvanju otvorenih prostora kao i odvijanju rekreacijskih aktivnosti. Uglavnom se radi o **površinski manjim izoliranim zelenim prostorima**.

Koridor se definira kao zelena i ekološki važna veza ili krajobraz koji **omogućuje umrežavanje, povezivanje čvorova i područja** kao i kretanje životinjskog svijeta i biomase.

Zelena infrastruktura - provedbena načela

- Održive prostorne odnose moguće je uspostaviti samo sveobuhvatnim strukturiranjem potencijala urbanog /prirodnog krajobraza. Koncept zelene infrastrukture u samoj suštini svog metodološkog pristupa njeguje pogled na ‘veliku sliku’ krajobraznih struktura, funkcija i procesa.
- Zelena infrastruktura predstavlja koncept aktivne zaštite urbanog/prirodnog krajobraza, odnosno unaprjeđenja krajobraznih /okolišnih sastavnica, kojim se ta problematika stavlja u fokus javnog interesa.
- Zelena infrastruktura kao ‘stručna podloga’ koja artikulira takve odnose mora imati direktivnu snagu u procesu izrade prostorno-planske dokumentacije. Krajobraz tako postaje prostorno ishodište strukturiranja razvojnih strategija!
- Proces izrade strategije zelene infrastrukture podrazumijeva aktivno sudjelovanje lokalnog stanovništva i sinergijsko djelovanje s predstavnicima lokalne samouprave.

3.3. STRATEŠKI I ZAKONODAVNI OKVIR (POVEZAN S KONCEPTOM ZELENE INFRASTRUKTURE)

U skladu s podizanjem razine javne svijesti o socijalnim, okolišnim i ekonomskim dobrobitima zelenih prostora u i oko naselja bit će potrebno mijenati/prilagodavati paradigmu prostornog planiranja, te uključivati koncept zelene infrastrukture u sve razine prostornih politika.

U nastavku je dat pregled postojećih strateških i zakonskih dokumenata kojima se pokazuje važnost formiranja odgovarajućeg cjelovitog pristupa i politike povezane sa zelenom infrastrukturom.

MEDUNARODNA RAZINA

Kao najznačajniji dokument u svezi s konceptom zelene infrastrukture ističe se **Strategija za zelenu infrastrukturu EU-a** koja je donesena od strane Europske komisije 6. svibnja 2013., zagovara potpunu integraciju zelene infrastrukture u propise EU-a tako da ona postane standardni element teritorijalnoga razvoja širom EU-a. Strategija također prepoznaje da zelena infrastruktura može doprinijeti cijelom nizu propisa EU-a čiji se ciljevi mogu postići pomoću rješenja temeljenih na prirodnim načelima te smješta uporabu zelene infrastrukture u kontekst Strategije za rast Europa 2020.

Osim toga, zelena infrastruktura čvrsto je utemeljena u **Strategiji bioraznolikosti EU-a**, koja je donesena od strane Europske komisije 3. svibnja 2011., ali predstavlja mnogo više od instrumenta za očuvanje bioraznolikosti. Ona, naime može predstavljati i značajan doprinos za provedbu ciljeva propisanih EU-a propisima koji se odnose na regionalni i ruralni razvoj, klimatske promjene, upravljanje rizikom od katastrofe, poljoprivredu, šumarstvo i okoliš.

Od međunarodnih dokumenata koji imaju posebnu važnost za definiranje zelene infrastrukture treba spomenuti **Europsku krajobraznu konvenciju**. U Hrvatskoj je stupila na snagu 1. ožujka 2004. (NN-MU 12/02; NN-MU 11/04) još 2002. god te je ponudila temeljno ishodište za formiranje i primjenu načela zelene infrastrukture kao i definiranje osnovnih ciljeva kojima se promiču krajobrazno planiranje, upravljanje i zaštita krajobraza diljem Europe.

Krajobrazna konvencija upućuje na važnost:

- uključivanja krajobraza u zakone
- uspostave i implementacije politika koje ciljaju na zaštitu, upravljanje i planiranje krajobraza
- uspostave procedura sudjelovanja javnosti, lokalnih i regionalnih vlasti
- integraciju krajobraza u politiku regionalnog i gradskog planiranja kao i u kulturnu, okolišnu, socijalnu i ekonomsku politiku.

Zelena infrastruktura također je prepoznata i u drugim domenama politike EU-a, posebno u **Sedmom akcijskom programu za zaštitu okoliša (7EAP), Komunikaciji EU za regionalni razvoj 2014. – 2020., Okvirnoj direktivi o vodama, Direktivi o nitratima, Direktivi o poplavama i Strategiji EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama.**

DRŽAVNA RAZINA

U Hrvatskoj nema osmišljene i cjelovite politike za zelenu infrastrukturu, iako postoje **zakonski dokumenti i strategije koje uglavnom na fragmentaran i indirektan način pristupaju ovoj tematici**.

Jedino je **Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)** definirao osnovne postavke za konceptualizaciju zelene infrastrukture kao poveznice između sektora zaštite prirode i sektora prostornog uređenja.

Tako se u članku 7. navodi sljedeće:

(1) Pri planiranju i uređenju prostora te pri planiranju i korištenju prirodnih dobara osigurava se očuvanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza, koja su temeljem svoje linearne ili kontinuirane strukture ili funkcije bitna za migraciju, širenje i genetsku razmjenu divljih vrsta.

(2) Zaštita krajobraza podrazumijeva planiranje i provedbu mjera kojima se sprječavaju neželjene promjene, narušavanje ili uništavanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza, uključujući i ona koja su na temelju svoje linearne i kontinuirane strukture i funkcije bitna za migraciju, širenje i genetsku razmjenu vrsta, njihove raznolikosti, iznimnosti i kulturnih vrijednosti te omogućavanje održivih multifunkcionalnih i/ili tradicionalnih načina korištenja krajobraza.

(3) Zaštita krajobraza iz stavka 2. ovoga članka temelji se na razvrstavanju krajobraza prema njihovim prirodnim i/ili stvorenim obilježjima u krajobrazne tipove te strukturiranju međusobno povezanih i multifunkcionalnih mreža zelene/krajobrazne infrastrukture na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

(4) Zaštita krajobraza iz stavaka 2. i 3. ovoga članka provodi se integriranjem u postupke izrade dokumenata prostornog uređenja kao i planova gospodarenja prirodnim dobrima.

Međutim, i mnogi drugi dokumenti se indirektno dotiču teme zelene infrastrukture:

- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)
- Zakon o poljoprivredi (NN 118/2018)
- Zakon o vodama (NN 66/2019)
- Zakon o šumama (NN 68/2018)
- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19)
- Strategija održivog razvoja Hrvatske (NN 30/2009)
- Nacionalna strategija i akcijski plan zaštite prirode (NN 72/17)
- Strategija zaštite okoliša RH s Nacionalnim planom djelovanja za okoliš (NN 46/02)
- Strategija prostornog uređenja Hrvatske (NN 106/17)
- Krajolik – sadržajna i metoda podloga Krajobrazne osnove Hrvatske

GRADSKA RAZINA

Prostorni plan uređenja grada Varaždina i Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja grada Varaždina (Službeni vjesnik Grada Varaždina, broj 2/05 i 13/14)

Potreba za uspostavom cjelovitog strateškog plana zelene infrastrukture može se iščitati i iz Prostornog planom uređenja Grada Varaždina. Tako se, primjerice, navodi:

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

Na području Grada Varaždina najveće površine pokrivaju kvalitetna poljoprivredna tla. Njihovo očuvanje je jedan od značajnijih ciljeva plana. Provodit će se tako da se najkvalitetnija tla i dalje u maksimalnoj mjeri sačuvaju kao obradiva tla isključivo osnovne namjene.

Šume:

- Upravljanjem i uređivanjem te trajnim gospodarenjem treba očuvati sve funkcije šuma;
- Infrastrukturne i prometne sustave će se planirati tako da ne ugrožavaju cjelovitost postojećih šuma, posebno imajući u vidu njihovu ukupnu malu površinu;
- U šumama treba omogućiti rekreaciju i edukaciju. U tu svrhu će se predvidjeti opremu prikladnu karakteru šume i krajobraza. To se posebno odnosi na šume uz Dravu koje su najvrjedniji prirodni elementi krajobraza. Očuvanje vrijednosti uz istovremeno omogućavanje njihova korištenja stanovnicima Grada u slobodno vrijeme učinit će ih svojevrsnim parkovno - rekreacijskim gradskim prostorima. Šumu Jelačićka se treba planirati kao prostor za boravak u prirodi, rekreaciju, javno korištenje i sl.

Parkovno i zaštitno zelenilo uz vodotoke trebaju osigurati skladno krajobrazno uređenje i postati mjesta koja će ljudi rado posjećivati.

Tlo:

- Očuvanje i vrednovanje kvalitetnih tala kao osnovnih prirodnih i gospodarskih resursa treba omogućiti poljodjelstvo kao trajnu namjenu.
- Ne treba povećavati građevinska područja na prostorima najkvalitetnijih tala
- Sprečavati će se gradnju koja nije u funkciji racionalnog korištenja tala.
- Omogućiti će se gradnju građevina u funkciji gospodarenja poljodjelskim površinama.
- Posebno će se težiti povećanju kvantitete i kvalitete obrade poljoprivrednih površina, vodeći istovremeno računa o zaštiti podzemlja (vodonosnik) od zagađenja. Razvojna orijentacija treba biti na proizvodnju zdrave hrane gdje god se to ocijeni mogućim.

Vode:

- Štitit će se podzemne i nadzemne vode od onečišćenja. Posebno treba:
 - Štititi vode Drave, Plitvice, Zbelave i pritoka od zagađenja i gradnje uz njih. Iznimka je zona u kojoj su planirani sadržaji za odmor i rekreaciju uz obale Drave i Plitvice. No i ti objekti ne smiju zagađivati vodu i priobalje, a niti predstavljati barijere ili privatiziranje priobalja.
 - Osigurati će se uređivanje i zaštitu potoka te njihovih obala zadržavanjem prirodnih tokova.
 - Tehnička rješenja obrane od poplava i visokih voda vodotoka prilagodit će se prirodnim obilježjima.

Mineralne sirovine:

Nije planirana eksploatacija mineralnih sirovina na području Grada.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Inventarizacijom prirodnih resursa i prosudbom mogućnosti njihova opterećenja te potreba i načina njihove zaštite doprinjet će se očuvanju ekološke stabilnosti.

To je osobito važno kod zaštite i korištenja voda. Na području Grada ne treba poticati eksploataciju mineralnih sirovina.

- Konkurentni zahtjevi za korištenjem prostora i okoliša (naselja, poljoprivreda, šumarstvo, gospodarstvo, rekreacija, prometni, energetski i vodnogospodarski sustavi, te postupanje s otpadom) uskladit će se međusobno kao i s interesima zaštite prirode i krajobraza, očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i kakvoće zraka, zaštite voda, tala, klime, biljnog i životinjskog svijeta i zaštite od buke.
- Zaštita prirodnih resursa; tla, voda, mineralnih sirovina, zraka, klime, biljnog i životinjskog svijeta, odnosno, uz određivanje mogućnosti njihovog korištenja a da to ne dovodi do njihove degradacije i nestanka, te racionalno korištenje i zaštita na način da se ne prelazi nosivi kapacitet resursne osnove je globalni cilj za postizanje ekološke stabilnosti.
- Potrebno je davanje prednosti komplementarnim umjesto konkurentnim djelatnostima u korištenju prostora.
- Zaštitu najkvalitetnijih tla će se osigurati:
 - 1) Racionalnim popunjavanjem građevinskih područja, te osiguranjem primjerenih standarda kvalitete života u njima.
 - 2) Recikliranjem, uporabom i suvremenim metodama zbrinjavanja otpada osigurati će se optimalnu veličinu nove deponije jugozapadno od Poljane Biškupečke, ili na lokaciji na području Brezja u Varaždinu.
- Sačuvati će se sve vrijedne poljoprivredne površine, te tako osigurati ekološke i krajobrazne vrijednosti prostora. - Površine šuma se neće smanjivati, a potrebno im je osigurati postojanost ekosustava. U tu svrhu se mogu predvidjeti i površine za pošumljavanje i uređenje prostora uz vodotoke, ili uz vodocrpilišta.
- Kakvoću zraka će se održavati prostornim razmještanjem kvalitetnih tehnologija i kontinuiranom kontrolom gospodarskih djelatnosti, orijentacijom transportnog prometa na željeznicu, štednjom i racionalizacijom energije te razvojem dopunskih alternativnih energija.
- Kvalitetu vode sačuvati će se zaštitom podzemnih voda, otvorenih vodotoka te razvojem komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija) tamo gdje ih još nema.

Radi zaštite najvrjednijih prostornih prirodnih cjelina, ciljevi plana su:

- za dio Grada uz obale rijeke Drave i rukavaca te dio Grada uz Plitvicu i Zbel:
 - očuvanje karakteristika prostora, naročito istaknutih reljefnih točaka i vizura na samoj obali i na obalama kanala,
 - očuvanje neizgrađenih prostora te strukture i odgovarajućeg mjerila izgrađenog ruralnog krajobraza,
 - osiguranje prirodnog toka rijeke Plitvice i potoka Zbela s očuvanjem krajobraza uz njih u što je moguće prirodnijem stanju.
- za poljoprivredu i rubne dijelove Grada:
 - daljnje korištenje najkvalitetnijeg zemljišta za poljoprivredu uz očuvanje temeljnih krajobraznih obilježja,
 - racionalno vođenje prometnih i komunalnih infrastrukturnih sustava kako bi se

sačuvalo što više vrijednog tla od izgradnje,

- sprečavanje širenja građevinskih područja naselja na najkvalitetnija poljoprivredna tla,
- Radi zaštite najvrjednijih dijelova prirode provest će se postupci zaštite prostora uz potok Zbel te okolne šumske i livadne prostore.
- Zaštitu će se inicirati i za šume u zaobalju rijeke Drave u sjeverozapadnom dijelu područja Grada.

Generalni urbanistički plan uređenja grada Varaždina i Izmjene i dopune Generalnog urbanističkog plana grada Varaždina-III.i IV. izmjene i dopune (Službeni vjesnik Grada Varaždina, broj 1/07, 7/16 i 5/19)

I u ovom dokumentu prostornog uređenja iščitava se potreba i nastojanje za uspostavom koherentne zelene mreže. Izdvajamo sljedeće:

2.1. Ciljevi prostornog razvitka županijskog i Gradskog značaja

Cilj prostornog uređivanja grada Varaždina je urbana obnova i konsolidacija te proširenje njegovog urbanog područja što će se poticati sljedećim planskim mjerama:

- dopunjavanjem (pogušćivanjem) djelomično izgrađenog područja;
- održavanjem i obnovom izgrađenoga urbanog tkiva;
- **očuvanjem i uređivanjem neizgrađenih površina,**
- poboljšanjem urbane mreže i komunikacijskih sustava, posebice javnog prometa;
- unapređivanjem sustava urbanog uređivanja, gospodarenja gradskim prostorom i ukupne urbane reprodukcije grada;
- **očuvanjem povijesnih i prirodnih vrijednosti, te sustavnim evidentiranjem i sanacijom ugroženih vrijednosti povijesne jezgre i drugih nositelja povijesnog identiteta grada, te dijelova šuma i park-šuma, obuhvaćenih ovim Planom**
- **gradskim uređenjem priobalja Dravskog kanala, Drave i jezera,**
- preusmjerenjem tranzitnog prometa iz središnjeg prostora grada na Jugozapadnu obilaznicu i autocestu,
- poboljšanjem funkcije željezničkog čvora za potrebe prigradskog, teretnog i daljinskog prometa.
- unapređenje sustava postupanja s otpadom.

2.2.2. Unapređenje uređenja grada i komunalne infrastrukture

Radi unapređenja uređenja planom se nastoji ukazati na vrijednost javnih (postojećih i novih) prostora, a zatim na kvalitete postojećih izgrađenih područja te na značaj i lokacije novih područja gradskog razvitka. U poimanju planiranih područja za gradnju može se govoriti o četiri grupe prostora. To su:

- Novi prostori prvenstveno namijenjeni gradskim i drugim javnim potrebama,
- Prostori širenja stambene i njoj komplementarne gradnje,
- **Uređenje i gradnja novih gradskih parkovnih i rekreativnih područja,**
- Gradnja novih gospodarskih namjena.

3.1.1. Prostorna struktura

Važan element organizacije prostora su neizgrađene površine oblikovane i uređene kao javni parkovi i šetališta, a posebno perivoji, zaštićena park-šuma te krajobrazno i zaštitno zelenilo.

4. ANALIZA - OSNOVNI OKVIR PROSTORNIH POTENCIJALA

Cjeloviti proces izrade strategije zelene infrastrukture obavežno obuhvaća sljedeće korake, pri čemu posebno naglašavamo analitičke faze:

- **sakupljanje postojećih podataka o elementima zelene infrastrukture te prikaz raspodjele postojećih otvorenih/zelenih prostora, uključujući i šire gradsko područje/gradsku regiju;**
- **identificiranje potreba za otvorenim/zelenim prostorom uz određenje njihove tipologije/funkcije;**
- **identificiranje mogućnosti planiranja mreže zelene infrastrukture;**
- preoblikovanje analize u jasno ocrtanu stratešku viziju izgrađenu na prijedlozima postojećih i predviđenih inicijativa kao i identificiranje njihova utjecaja na krajobraz, bioraznolikost i dostupnost;
- prijedlog implementacijske strategije za dugoročno upravljanje i održavanje elemenata zelene infrastrukture.

Iz navedenog se jasno iščitava da ključni izazovi u strukturiranju zelene mreže obuhvaćaju tri osnovne grupe prostornih intervencija:

- **očuvanje, unaprjeđenje/obnovu i održivo upravljanje postojećih otvorenih/zelenih prostora,** uzimajući u obzir njihov smještajni kontekst i važnost funkcija koje obavljaju;
- **stvaranje novih otvorenih/zelenih prostora** u gradskim područjima gdje ona nedostaju, uzimajući u obzir njihov smještajni kontekst i tipološko/funkcionalno određenje;
- **očuvanje, unaprjeđenje i ekološko upravljanje krajobraznim okruženjem grada/ gradske regije.**

Pri tome je svakako potrebno prethodno definirati **'standarde' koji određuju kvantitativni minimum zelenih prostora po stanovniku, uključujući i 'hijerarhizaciju' tih odnosa sukladno mjerilu prostora** (stambeno susjedstvo, gradska četvrt, grad, gradska regija).

S obzirom na to da 'format' ovog elaborata ne može pokriti cjeloviti analitički postupak za strukturiranje zelene infrastrukture grada Varaždina, ovdje je dat prikaz opće slike njegovih prostornih/krajobraznih potencijala.

Isto tako, kontekstualizirana je distribucija zelenih prostora unutar gradskog središta, a zatim su dati izdvojeni analitički prikazi najprepoznatljivijih gradskih javnih parkovnih prostora - Šetališta Vatroslava Jagića, Šetališta Josipa Jurja Strossmayera i Perivoja pape Ivana Pavla II, u smislu propitivanja načelnih mogućnosti unaprjeđivanja opće slike, razvoja odgovarajućih sadržaja i sl.,

Kao ključni prostorni elementi koji određuju strukturu Varaždina i okolice, a koji su ujedno i osnova za razvoj/artikuliranje mreže zelene infrastrukture grada, izdvojeni su:

- Središnji dio grada (**Povijesna jezgra**) kao nekadašnje i buduće ishodište razvoja, orijentir i model dobro uređenog prostora, ali i žarište iz kojeg se sve što ima visoko vrednovana urbana obilježja širi u druge dijelove grada, pri čemu kao jednu od identitetskih kategorija ističemo **prepoznatljive parkovne prostore.**
- **Rijeka Drava s priobalnim prostorima** kao područje izraženih prirodnih vrijednosti

riječnog krajobraza. Unutar granica Grada obuhvaćena je ekološkom mrežom Natura 2000 u okviru područja očuvanja značajnih za ptice (POP) – 'HR1000013 Dravske akumulacije' i područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS) – 'HR2001307 Drava akumulacije'.

- **Zaštićeni dijelovi prirode**

Osobito vrijedni dijelovi prirode na području Grada zaštićeni su prema odredbama Zakona o zaštiti prirode. To su:

1. Dravska Park šuma u Varaždinu u kategoriji park šume,
2. Skupina stabala bijelih topola u jugoistočnom dijelu Dravske park-šume u kategoriji spomenika prirode-botanički.
3. Varaždinsko groblje u kategoriji spomenika parkovne arhitekture-park,
4. Park kraj dvorca u Jalkovcu u kategoriji spomenika parkovne arhitekture -park,
5. Platana na Banfici u kategoriji spomenik parkovne arhitekture – pojedinačno stablo.

- **Poljoprivredno zemljište**

S obzirom da se Varaždin razvio u ravničarskom prostoru pridravske ravni, grad je okružen poljoprivrednim zemljištem koje je u relativno intenzivnom korištenju. Najkvalitetnija tla su u južnom dijelu grada.

- **Vodonosno područje**

Varaždin leži na bogatom vodonosniku jer šljunkovite naslage u ravnici Drave obiluju vodonosnim slojevima, s time da je prvi vodonosni sloj najveće izdašnosti. To su naročito pogodni tereni za vodoopskrbu šireg područja, iako su zbog visoke urbanizacije i poljoprivredne djelatnosti sve više podložni zagađivanju.

- **Šume**

Zbog dominantno poljodjelskog karaktera korištenja zemljišta u neposrednom okruženju grada, šumski pokrov zauzima male površine, pogotovo kada se izuzmu šumski kompleksi uz priobalje Drave, i tada ga nalazimo samo u krajnjim istočnim i jugozapadnim dijelovima područja Grada.

- **Vodotoci Plitvica i Zbel s priobalnim prostorima**

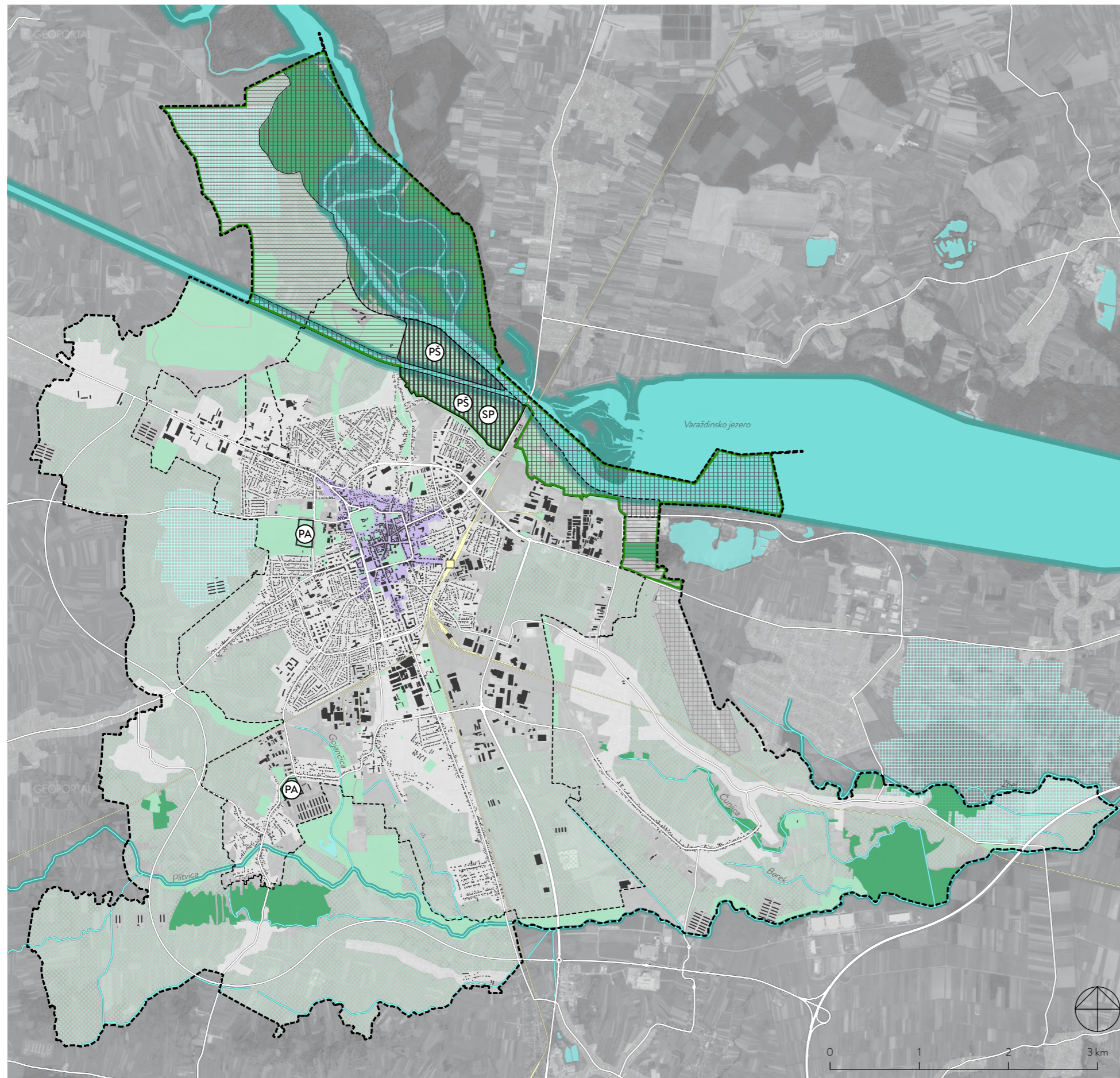
Kao nositelji značajnog biološkog/ekološkog potencijala ističu se i predjeli prirodnog/doprirodnog krajobraza vodotoka Plitvice na jugu te vodotoka Zbel na jugoistoku gradskog područja.

- **Okolna naselja**

Okolna naselja, uglavnog linearnog karaktera, tendiraju međusobnom spajanju, a neka se spajaju s Varaždinom. Uronjena su u poljoprivredni krajobraz.

- **Prometni koridori**

Prometni koridori, posebice magistralnog karaktera, zauzimaju i dijele prostor, osobito vrijedne poljodjelske te ponekad i šumske površine te ekološke cjeline, ali u urbanoj strukturi mogu se, korištenjem inovativnih modela unaprjeđenja, oblikovati i kao nove zelene poveznice.

PROSTORNO RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE GRADA - POTENCIJALI I OGRANIČENJA

LEGENDA:

- ADMINISTRATIVNA GRANICA GRADA VARAŽDINA
- GRANICA GUP-a VARAŽDINA
- POVIJESNO SREDIŠTE (S BUFFER ZONAMA)
- PODRUČJE EKOLOŠKE MREŽE
- REGIONALNI PARK MURA - DRAVA
- PARK ŠUMA
- SPOMENIK PRIRODE
- SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE
- IZGRAĐENE POVRŠINE
- ZELENE POVRŠINE (javne zelene površine, zaštitne zelene površine, športsko - rekreacijska namjena, groblje)
- POLJOPRIVREDNO TLO
- ŠUME
- RIJEKA DRAVA S DRUGIM PRIOBALNIM PROSTORIMA
- VODOTOCI PLITVICA I ZBEL S PRIOBALNIM PROSTORIMA
- VODOZAŠTITNO PODRUČJE
- CESTOVNA INFRASTRUKTURA
- ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA
- ŽELJEZNIČKI KOLODVOR
- ZRAČNO PRISTANIŠTE

KONTEKSTUALIZACIJA PREDMETNIH PARKOVNIH POVRŠINA

LEGENDA:

- A ŠETALIŠTE VATROSLAVA JAGIĆA
 B ŠETALIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
 C PERIVOJ PAPE IVANA PAVLA II.

OBJEKTI KULTURNE NAMJENE:

- 1 STARI GRAD
 2 KULA STRAŽARNICA
 3 HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE U VARAŽDINU

OBJEKTI UPRAVNE NAMJENE:

- 4 GRADSKA VUJEČNICA
 5 OPĆINSKI I ŽUPANIJSKI SUD

OBJEKTI SAKRALNE NAMJENE:

- 6 KATEDRALA
 7 CRKVA ISUSOVA ROĐENJA
 8 KAPUCINSKA CRKVA
 9 CRKVA SV. NIKOLE
 10 CRKVA SV. IVANA KRSTITELJA
 11 CRKVA SV. FLORIJANA

OBJEKTI ODGOJNO-OBRAZOVNE NAMJENE:

- 12 DJEČJI VRTIĆ VARAŽDIN
 13 II. OSNOVNA ŠKOLA VARAŽDIN
 14 V. OSNOVNA ŠKOLA VARAŽDIN
 15 I. GIMNAZIJA VARAŽDIN
 16 II. GIMNAZIJA VARAŽDIN
 17 GOSPODARSKA ŠKOLA VARAŽDIN23
 18 GRADITELJSKA, PRIRODOSLOVNA I RUDARSKA ŠKOLA
 19 STROJARSKA I PROMETNA ŠKOLA
 20 ELEKTROSTROJARSKA ŠKOLA VARAŽDIN
 21 GEOTEHNIČKI FAKULTET
 22 FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
 23 FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE - 2. ZGRADA

OBJEKTI KOMUNALNO-INFRASTRUKTURNE NAMJENE:

- 24 AUTOBUSNI KOLODVOR
 25 ŽELJEZNIČKI KOLODVOR
 26 GRADSKA TRŽNICA

DISTRIBUCIJA ZAŠTIĆENIH PROSTORA I GRAĐEVINA UNUTAR ŠIRE POVIJESNE JEZGRE

LEGENDA:

- A** PARK VATROSLAVA JAGIĆA
- B** ŠETALIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
- C** PERIVOJ PAPE IVANA PAVLA II.

- UREĐENA ZELENA POVRŠINA / JAVNI PARK
- DVORIŠTE, VRT
- OSTALE ZELENE POVRŠINE
- RASADNIK
- POVRŠINE ŠPORTSKO - REKREACIJSKE NAMJENE
- GROBLJE
- PJEŠAČKE POVRŠINE
- TRG
- PROMETNICE

KULTURNA BAŠTINA:

- KULTURNO POVIJESNA CJELINA GRADA - 1. ZONA ZAŠTITE
- KULTURNO POVIJESNA CJELINA GRADA - 2. ZONA ZAŠTITE
- KULTURNO POVIJESNA CJELINA GRADA - 3. ZONA ZAŠTITE
- PROFANA GRADITELJSKA BAŠTINA
- SAKRALNA GRADITELJSKA BAŠTINA

PRIRODNA BAŠTINA:

- SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE

Naziv parka:	ŠETALIŠTE VATROSLAVA JAGIĆA
Prostorni obuhvat:	k.č. br. 1803/1, 1805, 1813/2, k.o. Varaždin
Površina:	25 274 m ²
Vlasnik:	Grad Varaždin, Trg kralja Tomislava 1
Posebni pravni režim:	ZAŠTIĆENO KULTURNO DOBRO 'KULTURNO-POVIJESNA CJELINA GRADA VARAŽDINA', OZNAKA DOBRA: Z-5417
Upravljanje/održavanje:	Grad Varaždin, Trg kralja Tomislava, Varaždin, Parkovi d.d., Hallerova aleja 8, Varaždin
Smještaj/urbanistički kontekst:	Nalazi se na južnom rubu povijesne jezgre grada, uokviren ulicom J. Habledića, A. Stepinca, A. Cesarca i Trgom slobode. Na sjeverozapadnom dijelu bloka je formirana izgradnja građanskih stambenih kuća koje tvore istočno pročelje Trga slobode. Na jugozapadnom uglu krajem 19. stoljeća izgrađena je zgrada kazališta. Sa sjeverne strane šetališta, uz Habledićevu ulicu, nalazi se palača Zakmardy iz 1669., uz koju je, s istočne strane, recentno izgrađen hotel Park.
Tipološko/funkcionalno određenje:	Javni gradski park povijesnog karaktera, integralni dio zaštićene povijesne urbane cjeline
Korisnici/posjetitelji:	Građani Varaždina i turisti
Nastanak-povijesni razvoj:	Nastao je tridesetih godina 19. stoljeća na području južnog grabišta. Podignut je u krajobraznom slogu. Početkom 20. stoljeća dobiva historicistička-kasnoromantičarska obilježja. Od svog osnutka doživljava u više navrata promjene /nadopune kompozicijske osnove te parkovnih sadržaja.
Kompozicijska obilježja:	'Čitljivi' i logično pozicionirani ulazi. Prostor parka odvojen od rubnih prometnica gustim potezima zelenila, pri čemu je formiran introvertiran parkovni interijer, usmjeren na doživljaj vlastitih sadržaja. Skladno otvaranje vizurnih prodora/planova između dobro razvijenog i raznolikog parkovnog zelenila, skladan odnos plohe i volumena, tamnog i svijetlog, monokromnog i polikromnog. Skladno interpolirani sadržaji na sjevernoj strani uz Habledićevu ulicu (hotel Park).

Parkovni elementi i građevine:

Parkovni prostor artikuliran je organskom mrežom pješačkih staza, uz koje su postavljeni osnovni elementi urbane opreme - klupe, koševi za otpatke i parkovna rasvjeta. Dobro razvijeno i raznoliko zelenilo, uz znatan broj kapitalnih primjeraka, podržava kompozicijsku osnovu. U parku se nalazi spomenik- skulptorski obrađena kamena gromada, podignut u čast osnivača- dr. Müllera, te spomenik Vatroslavu Jagiću po kojem perivoj i nosi ime. Na platou koji povezuje park sa zgradom kazališta, smještena je velika fontana. Sa sjeverne strane tog platoa nastavlja se zelena površina na kojoj se ističe trafostanica. Na sjevernom rubu parka, uz Habledićevu ulicu, nalazi se hotel 'Park' s ugoditeljskom terasom. Šezdesetih godina 20. stoljeća na sjeveroistočnom dijelu parka izgrađeno je protuatomsko sklonište.

Ciljno stanje:

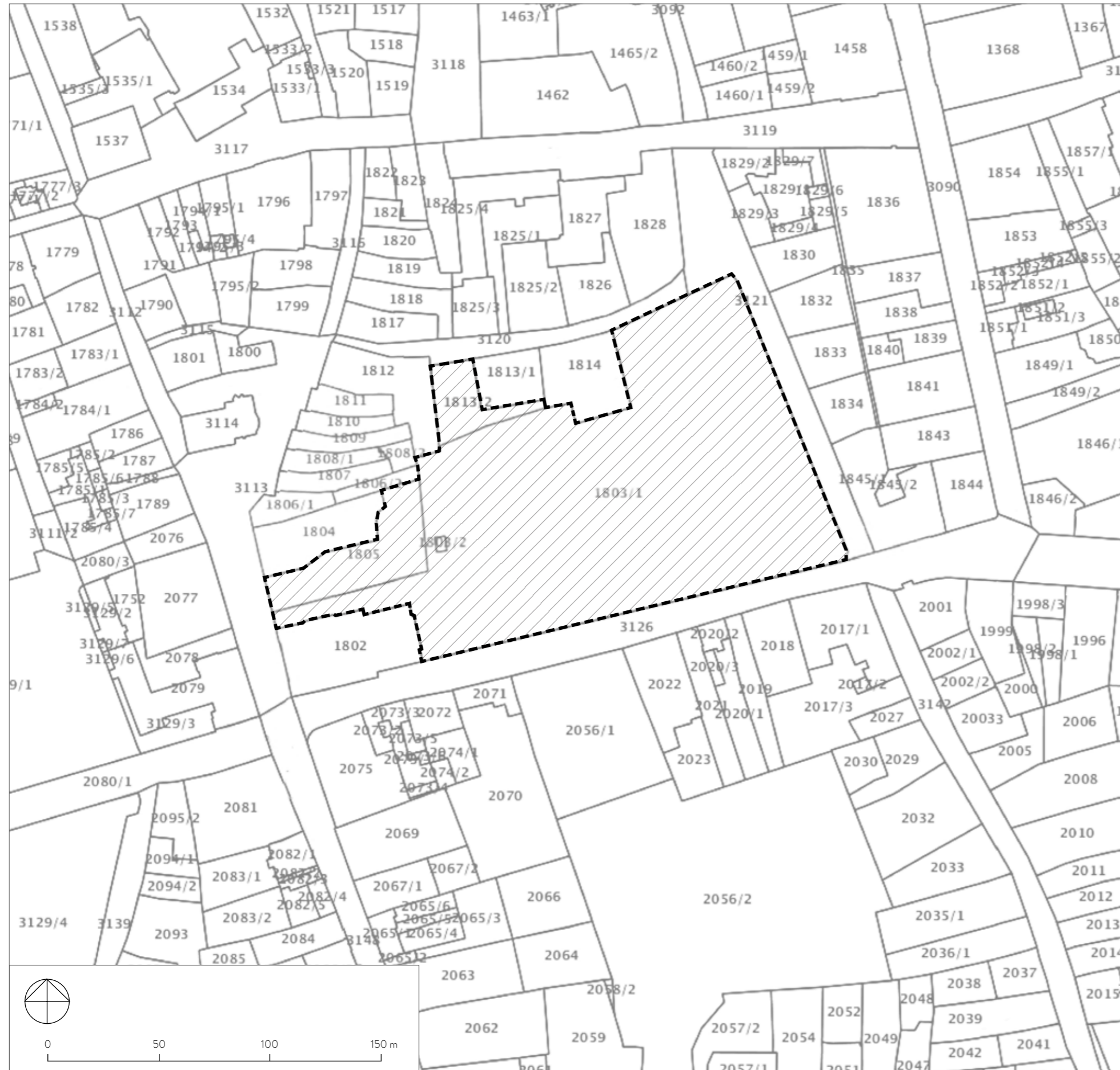
OSNAŽITI/UNAPRIJEDITI STATUS DESTINACIJSKE 'ATRAKCIJE' (u kontekstu integralne pripadnosti zaštićenoj povijesnoj urbanoj cjelini i strukturiranoj mreži zelenih prostora grada).

Problemske teme: (povezane s ciljnim stanjem)

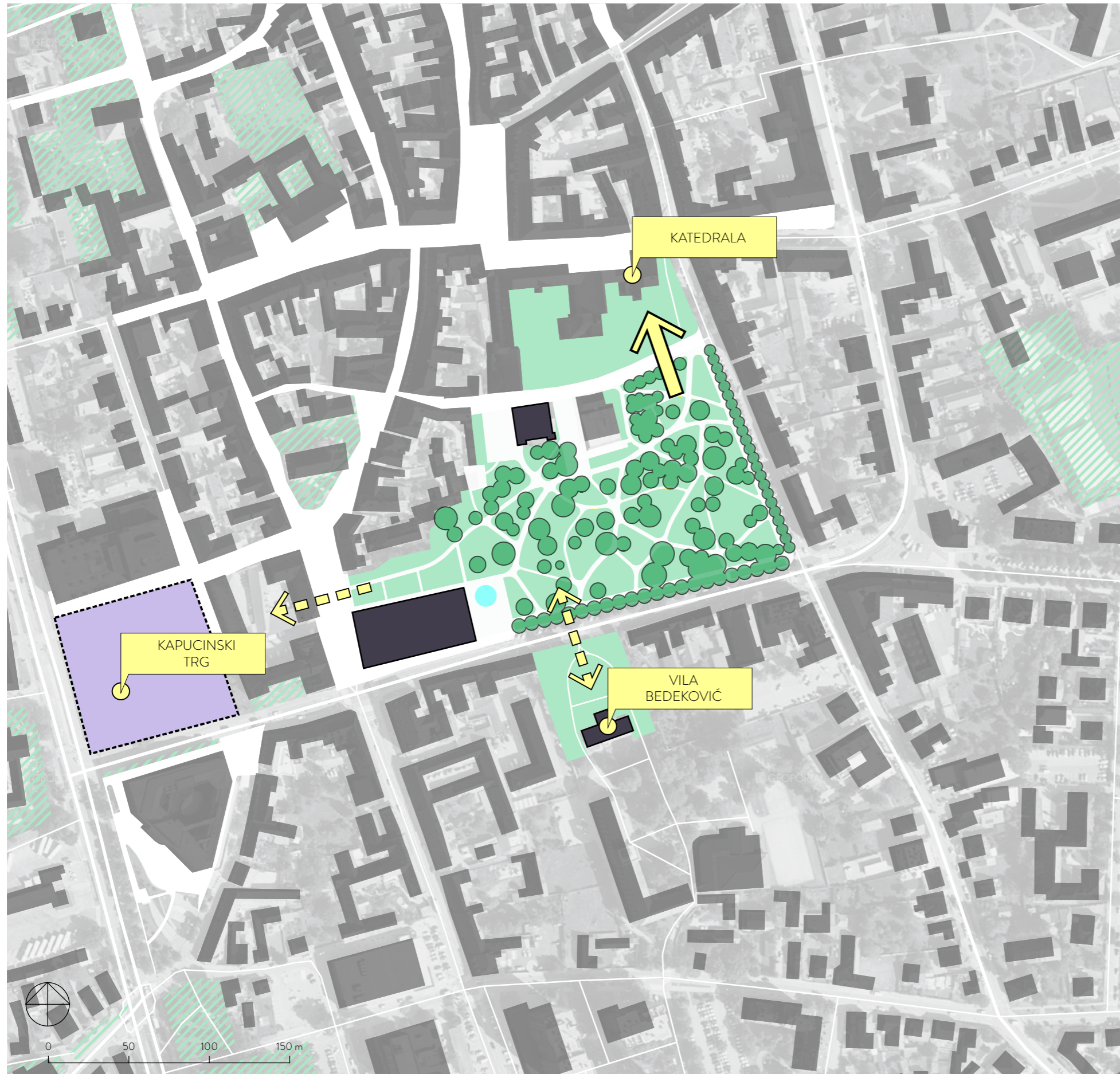
- Preoblikovanje i integracija prostora nekadašnjeg parkirališta sa zapadne strane palače Zakmardy u korpus parka,
- Oblikovanje/izgradnja javnog WC-a,
- Oblikovanje/izgradnja parkovnog paviljona,
- Preoblikovanje vanjskog plašta trafostanice,
- Prezentacija/označavanje bogatog fonda parkovnog zelenila,
- Oblikovno ujednačavanje svih elemenata urbane opreme uz obogaćivanje novim sadržajima (česme s pitkom vodom, informativne/interpretacijske ploče, koševi za pseći izmet),
- Oblikovni tretman zastora parkovnih staza i nogostupa uz Ulicu A. Cesarca i Ulicu A. Stepinca,
- Osiguranje parkirališnih mjesta za invalidne osobe u neposrednom okruženju parka

Daljnji koraci:

- Izrada strategije i akcijskog plana zelene infrastrukture grada Varaždina,
- Izrada geodetskog situacijskog nacrtu stvarnog stanja,
- Izrada baze podataka u GIS-u,
- Izrada cjelovite Studije zaštite i obnove s idejnim rješenjem,
- Izrada glavnog/izvedbenog projekta,
- Izrada programa održavanja i upravljanja,
- Izrada digitalne aplikacija za promociju gradskih parkova i događanja u njima

ŠETALIŠTE VATROSLAVA JAGIĆA NA KATASTARSKOM PLANU

PROSTORNE VEZE / ODNOSI PARKA I KONTAKTNOG PODRUČJA

SHEMATSKI PRIKAZ KOMPOZICIJSKE OSNOVE

PARKOVNI ELEMENTI / SADRŽAJI:

- PJEŠAČKE STAZE / ŠETNICE
- IZNIMNA DENDROFLORA
- 'UKRASNE' GREDICE
- VODENI ELEMENT
- KULTURNI SADRŽAJ
- 'CAFE'
- SKULPTURA / SPOMENIK
- KLUPE - ODMORIŠTA
- KOŠ ZA OTPATKE
- RASVJETA
- INFO PLOČE
- PARKIRALIŠTE

POTENCIJALNE AKTIVNOSTI:

- ŠETNJA
- UŽIVANJE U AMBIJENTALNIM UVJETIMA
- OSJET SVJEŽINE, KRETANJA ZRAKA I
TOPLINE SUNCA
- ODMOR / OPUŠTANJE
- UŽIVANJE U VIDICIMA - PROMATRANJE
GRADSKOG KRAJOBRAZA
- PROMATRANJE BILJA
- FOTOGRAFIRANJE
- SLIKANJE / CRTANJE
- KONZUMACIJA HRANE I PIĆA
- PRAĆENJE RAZNIH PRIREDBI
I DOGAĐANJA

- 1 SPOMENIK VATROSLAVU JAGIĆU
- 2 SPOMENIK WILHELMU MULLERU
- 3 FONTANA
- 4 HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE
- 5 TRAFOSTANICA
- 6 PALAČA ZAKMARDY

- 7 HOTEL I RESTORAN
- 8 SKLONIŠTE
- 9 KATEDRALA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE
- 10 METEOROLOŠKI STUP
- 11 VILA BEDEKOVIĆ
- 12 PARKIRALIŠTE

FOTODOKUMENTACIJA

Pogled na cvjetnu gredicu sa sjeverne strane HNK-a

Pogled na plato s istočne strane HNK-a

Pogled prema jugozapadu na HNK

Pogled na drvodred uz Ulicu Augusta Cesarca

Pogled na drvodred uz Ul. A. Stepinca

Pogled na spomenik V. Jagiću

Pogled na terasu uz Ul. A. Stepinca

Pogled prema sjeveru na hotel

Pogled prema sjeveroistoku na hotel

Pogled na prilaz šetalištu između hotela i palače Zakmardy

Pogled na parkovnu dendrofloru

Pogled na parkovnu dendrofloru

Pogled na parkovnu dendrofloru

Naziv parka:	ŠETALIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
Prostorni obuhvat:	k.č. br. 1494/3, dio k. č. 1496, k.č. br. 1498/1, 1544/1, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1561, 1564, 3097/2 i dio k.č 3100; sve k.o. Varaždin
Površina:	57 372 m ²
Vlasnik:	Grad Varaždin, Trg kralja Tomislava 1
Posebni pravni režim:	ZAŠTIĆENO KULTURNO DOBRO 'KULTURNO-POVIJESNA CJELINA GRADA VARAŽDINA', OZNAKA DOBRA: Z-5417
Upravljanje/održavanje:	Grad Varaždin, Trg kralja Tomislava, Parkovi d.d., Hallerova aleja 8, Varaždin
Smještaj/urbanistički kontekst:	Rasprostire se na sjeveroistočnom rubu povijesne jezgre na prostoru kompleksa Staroga grada, kojeg uz feudalnu utvrdu građenu od 14.-19. stoljeća, još čine Kula-stražarnica izgrađena u drugoj polovici 16. stoljeća, srednjovjekovna zgrada Žitnice (kasnije Oružarna) te pojas bedema i grabišta. Uokviruju ga Ulica S. Vraza, Ulica V.Nazora, Uršulinska ulica i Bakačeva ulica.
Tipološko/funkcionalno određenje:	Javni gradski park povijesnog karaktera, spomeničko-parkovni kompleks, integralni dio zaštićene povijesne urbane cjeline
Korisnici/posjetitelji:	Građani Varaždina i turisti
Nastanak-povijesni razvoj:	Okoliš kompleksa Starog grada počeo se spontano uređivati kao parkovni prostor tridesetih godina prošlog stoljeća, a dvadesetak godina kasnije uređenje je artikulirano na osnovi cjelovitog projekta koji je izradio Ciril Jeglič. Nažalost, i nakon te faze nastavila se neplanska sadnja uz zanemarivanje odgovarajućeg održavanja. Revitalizaciji kompleksa pristupilo se pred petnaestak godina kada je započeta 'higijenzacija' zelenila, a koja se nastavila i u sljedećim godinama. Cjelovitiji zahvat uređenja središnjeg platoa kompleksa izvršen je prošle godine.
Kompozicijska obilježja:	Otvoren prostor koji omogućuje doživljaj monumentalnosti kompleksa. Sustav kružnih pješačkih staza, formiran na rubovima središnjeg platoa s utvrdom te na zemljanim bedemima, potiče vizualni doživljaj stalnim izmjenama kadrova i vizurnih planova, kako na strukture samog kompleksa, tako i na krajobraz grada. Parkovno zelenilo relativno uravnoteženo podržava kompozicijsku osnovu (uz potrebu daljnje 'higijenzacije').

Parkovni elementi i građevine:

Parkovni prostor artikuliran je mrežom kružnih pješačkih staza uz koje su, na pristupnom 'trgu te na odmorištima-vidikovcima zemljanih bedema, postavljeni osnovni elementi urbane opreme-klupe, koševi za otpatke i parkovna rasvjeta. Parkovno zelenilo je raznoliko i dobro razvijeno, uz znatan broj kapitalnih primjeraka. Na središnjem platou pred utvrdom nalazi se barokni pil Sv. Ivana Nepomuka, te zdenac. Gotičko-renesansna utvrda, Kula stražarnica i Žitnica u funkciji su Gradskog muzeja Varaždin.

Ciljno stanje:

OSNAŽITI / UNAPRIJEDITI STATUS DESTINACIJSKE 'ATRAKCIJE' (u kontekstu integralne pripadnosti zaštićenoj povijesnoj urbanoj cjelini i strukturiranoj mreži zelenih prostora grada).

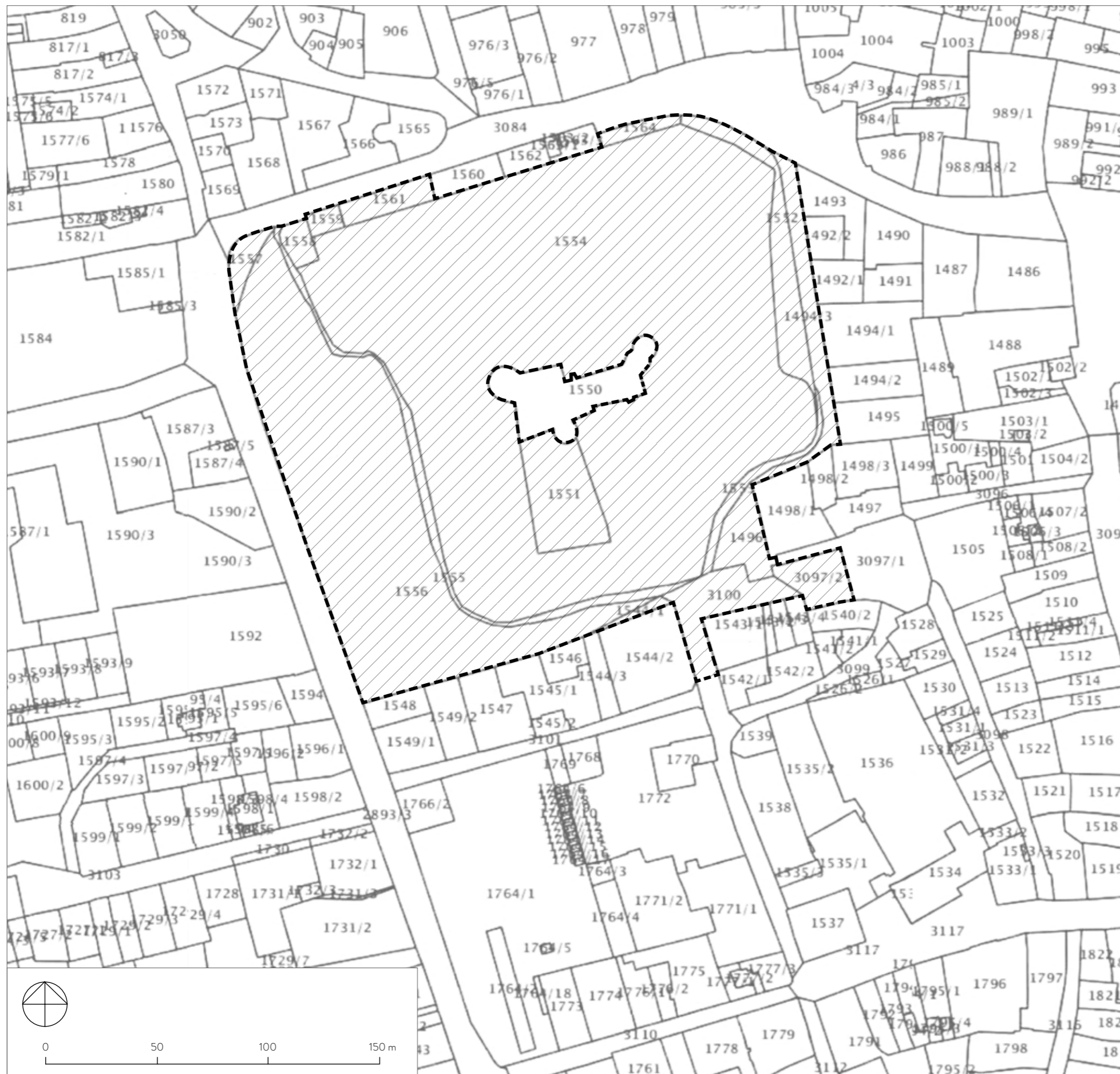
Problemske teme: (povezane s ciljnim stanjem)

- Cjelovita 'higijenzacija' zelenila u kontekstu vizualnog uravnoteženja s arhitektonskim strukturama lokaliteta,
- Oblikovno i funkcionalno unaprjeđenje staze i 'vidikovaca' na zemljanim bedemima,
- Aktivacija prostora vanjskog grabišta 'soft' intervencijama (npr. oblikovanje multifunkcionalnih drvenih platformi/platoa, formiranje cvjetnih livada, postava privremenih prostornih instalacija...),
- Oblikovno ujednačavanje svih elemenata urbane opreme uz obogaćivanje novim sadržajima (maketa lokaliteta, panoramski dalekozor, česma s pitkom vodom, informativne/interpretacijske ploče, koševi za pseći izmet),
- Osiguranje parkirališnih mjesta za invalidne osobe u neposrednom okruženju lokaliteta

Daljnji koraci:

- Izrada strategije i akcijskog plana zelene infrastrukture grada Varaždina,
- Izrada geodetskog situacijskog nacрта stvarnog stanja,
- Izrada baze podataka u GIS-u,
- Izrada cjelovite Studije zaštite i obnove s idejnim rješenjem,
- Izrada glavnog/izvedbenog projekta,
- Izrada programa održavanja i upravljanja,
- Izrada digitalne aplikacija za promociju gradskih parkova i događanja u njima

ŠETALIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA NA KATASTARSKOM PLANU

PROSTORNE VEZE / ODNOSI PARKA I KONTAKTNOG PODRUČJA

- 1 UTVRDA
- 2 KULA STRAŽARNICA
- 3 ŽITNICA
- 4 PIL SV. IVANA NEPOMUKA
- 5 ZDENAC

SHEMATSKI PRIKAZ KOMPOZICIJSKE OSNOVE

PARKOVNI ELEMENTI / SADRŽAJI:

- PJEŠAČKE STAZE / ŠETNICE
- MULTIFUNKCIONALNI TRAVNJAK
- IZNIMNA DENDROFLORA
- 'UKRASNE' GREDICE
- KULTURNI SADRŽAJ
- VIDIKOVAC
- SKULPTURA / SPOMENIK
- KLUPE - ODMORIŠTA
- KOŠ ZA OTPATKE
- RASVJETA
- INFO PLOČE

POTENCIJALNE AKTIVNOSTI:

- ŠETNJA
- VJEŽBANJE (TRČANJE, FITNESS...)
- UŽIVANJE U AMBIJENTALNIM UVJETIMA
- OSJET SVJEŽINE, KRETANJA ZRAKA I
TOPLINE SUNCA
- ODMOR / OPUŠTANJE
- KONTEMPLACIJA
- UŽIVANJE U VIDICIMA - PROMATRANJE
GRADSKOG KRAJOBRAZA
- EDUKACIJA
- FOTOGRAFIRANJE
- SLIKANJE / CRTANJE
- SAJMOVNA PRODAJA
- PRAĆENJE RAZNIH PRIREDBI
I DOGAĐANJA

FOTODOKUMENTACIJA

Pogled prema sjeverozapadu na Stari grad

Pogled prema Kuli stražarnici i Žitnici

Pogled na zelenu površinu uz Kulu stražarnicu

Pogled od Kule stražarnice prema zapadu

Pogled prema sjeveru niz istočni nasip

Pogled prema jugu na Uršulinsku ulicu

Pogled prema istoku niz sjeverni nasip

Pogled sa sjevernog nasipa prema sjeverozapadu

Pogled prema jugoistoku na Stari grad

Pogled prema jugu niz zapadni nasip

Pogled sa zapadnog nasipa prema jugozapadu

Pogled prema istoku na Kulu stražarnicu

Pogled na južni prilaz Starom gradu

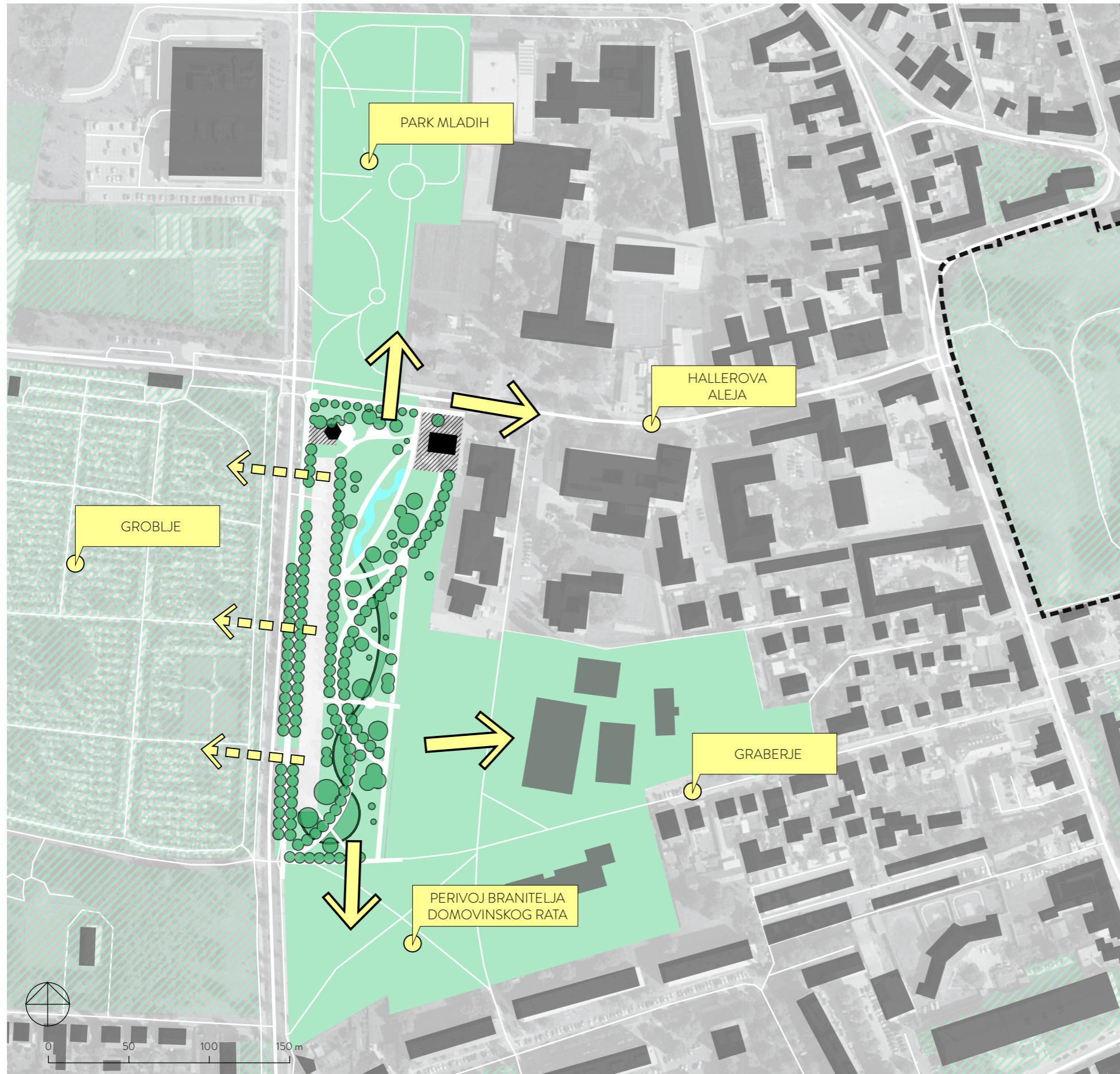
Naziv parka:	PERIVOJ PAPE IVANA PAVLA II.
Prostorni obuhvat:	k.č. br. 1603/1, k.o. Varaždin
Površina:	16 097 m ²
Vlasnik:	Grad Varaždin, Trg kralja Tomislava 1
Posebni pravni režim:	-
Upravljanje/održavanje:	Grad Varaždin, Trg kralja Tomislava, Parkovi d.d., Hallerova aleja 8, Varaždin
Smještaj/urbanistički kontekst:	Nalazi se uz Ulicu R. Herceg, nasuprot Varaždinskog groblja, između Hallerove aleje, Ulice Graberje i parcele Geotehničkog fakulteta.
Tipološko/funkcionalno određenje:	Javni gradski park
Korisnici/posjetitelji:	Lokalno stanovništvo
Nastanak-povijesni razvoj:	To je najmlađi gradski park, nastao 2005.-2006. godine.
Kompozicijska obilježja:	Park je izražene linearne strukture razvijene u smjeru sjever-jug. Središnji drvoredni potez uz blago zavojitu i dijagonalno položenu stazu, formiran sa stablima zatvorenog sklopa krošnje sve do tla, vizualno prekida i razdvaja prostor na dvije 'uvjetno' samostalne cjeline. Sjevernu 'cjelinu', ujedno 'otvoreniju', akcentuira linearni vodeni motiv, dok na južnoj cjelini dominiraju kompozicijski 'efekti' parternog zelenila.
Parkovni elementi i građevine:	Parkovni prostor artikuliran je linearnim, blago zavojitim stazama, dijagonalno usmjerenim, uz koje su postavljeni osnovni elementi urbane opreme-klupe, koševi za otpatke i parkovna rasvjeta. Dobro razvijeno i raznoliko zelenilo podržava osnovnu linearnu kompozicijsku razvedenost. Središnji prostor sjeverne 'cjeline' zauzima linearni vodeni element (metafora toka rijeke Drave). Na krajnjim točkama sjeverne 'cjeline' izgrađena su dva ugostiteljska objekta- 'cafe-a', između kojih je formirano manje dječje igralište.
Ciljno stanje:	OSNAŽITI/UNAPRIJEDITI STATUS GRADSKOG PARKA (u kontekstu integralnog sagledavanja linearnih parkova uz Ulicu R. Hercega i Ulicu G. Krkleca te sveukupne integracije u strukturiranu mrežu zelenih prostora grada).

Problemske teme:
(povezane s ciljnim stanjem)

- INTEGRALNO SAGLEDAVANJE LINEARNIH PARKOVA UZ ULICU R. HERCEGA I ULICU G. KRKLECA, ZBOG FORMIRANJA PROGRAMSKI USLOŽNJENOG I KOHERENTNOG PROSTORA

Daljnji koraci:

- Izrada strategije i akcijskog plana zelene infrastrukture grada Varaždina,
- Izrada geodetskog situacijskog nacrtu stvarnog stanja,
- Izrada baze podataka u GIS-u,
- Provedba idejnog arhitektonsko - urbanističko - krajobraznog natječaja za integralno rješenje linearnih parkova duž Ulice R. Hercega i Ulice G. Krkleca,
- Izrada glavnog/izvedbenog projekta,
- Izrada programa održavanja i upravljanja,
- Izrada digitalne aplikacija za promociju gradskih parkova i događanja u njima

PROSTORNE VEZE / ODNOSI PARKA I KONTAKTNOG PODRUČJA

- 1 LINEARNI VODENI ELEMENT
- 2 'CAFE'
- 3 'CAFE'
- 4 PARKIRALIŠTE
- 5 GEOTEHNIČKI FAKULTET
- 6 GROBLJE
- 7 PARK MLADIH
- 8 PERIVOJ BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA

SHEMATSKI PRIKAZ KOMPOZICIJSKE OSNOVE

PARKOVNI ELEMENTI / SADRŽAJI:

- PJEŠAČKE STAZE / ŠETNICE
- 'UKRASNE' GREDICE
- VODENI ELEMENT
- 'CAFE'
- SPRAVE ZA DJEČJU IGRU - DJEČJE IGRALIŠTE
- KLUPE - ODMORIŠTA
- KOŠ ZA OTPATKE
- RASVJETA
- PARKIRALIŠTE

POTENCIJALNE AKTIVNOSTI:

- ŠETNJA
- VJEŽBANJE (TRČANJE, FITNESS...)
- IGRA
- UŽIVANJE U AMBIJENTALNIM UVJETIMA - OSJET SVJEŽINE, KRETANJA ZRAKA I TOPLINE SUNCA
- ODMOR / OPUŠTANJE
- KONZUMACIJA HRANE I PIĆA

FOTODOKUMENTACIJA

Pogled na južni ulaz

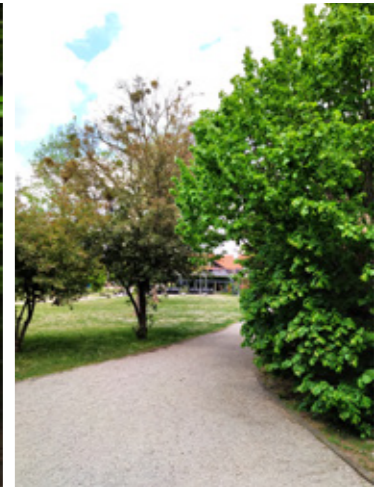
Pogled na drvored uz parkiralište

Pogled prema sjeverozapadu na parkiralište

Pogled na drvored unutar perivoja

Pogled prema sjeveru na kafić

Pogled na spravu za dječju igru

Pogled na kafić na sjeverozapadnoj strani perivoja

Pogled na kafić na sjeveroistočnoj strani perivoja

Pogled prema jugu na perivoj

Pogled prema sjeveru na vodeni element

Pogled prema jugu na vodeni element

Pogled prema jugu na ulaz u perivoj

Pogled prema sjeveru na atletsku stazu uz perivoj

5. SWOT ANALIZA

SWOT analiza kao sredstvo propitivanja 'kapaciteta okruženja' u kojem se planira implementirati strateška tema (Zelena infrastruktura grada), u **formi ovog reduciranog dokumenta predstavlja samo načelni okvir za usmjeravanje strateških ciljeva**. Osim toga, u izradi cjelovite Strategije i akcijskog plana zelene infrastrukture grada Varaždina očekuje se participacija ključnih dionika iz javnog, privatnog, akademskog i sektora civilnog društva.

Na ovaj način identificirane **snage i prilike** predstavljaju opće 'razvojne' potencijale, a **slabosti i prijetnje** ukazuju na vjerojatne problemske teme i ograničenja u razvoju mreže zelene infrastrukture.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Duga urbana tradicija • Duga tradicija perivojne kulture • Rastuće turističko središte • Povoljan prometni položaj na križanju važnih prometnih pravaca • Institucionalna strukturiranost • Aktivno civilno društvo • Zainteresirano građanstvo • Bogata kulturno - povijesna i prirodna baština • Prepoznatljivi postojeći parkovi • Izražene prirodne vrijednosti krajobraza uz Dravu • Poljoprivredni krajobrazi koji se prožimaju s urbanom strukturom • Zemljišta i druga imovina u vlasništvu Grada 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna međusektorska koordinacija i suradnja • Nedovoljna uključenost građana u donošenje odluka • Ograničeni kapacitet javne uprave za provedbu participativnih procesa • Nepostojanje strukturirane baze podataka (GIS) o javnim zelenim površinama • Nedostatak studijske dokumentacije-podloga o potencijalima/ vrijednostima gradskog krajobraza (šumska područja, poljoprivredna zemljište...) • Nepotpuna sređenost zemljišnih knjiga
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Rastuće turističko tržište • Porast novih trendova u turizmu – zeleni turizam, zdravstveni turizam, kulturni turizam... • Regionalna i nacionalna percepcija grada ugodnog za život • Dostupnost europskih programa za financiranje zelene infrastrukture (EU projekti) • Pozitivni trendovi u stavu gospodarskih subjekata prema 'zelenim' inicijativama • Medijski aktualna tema 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedorečenost formalnih zakonskih okvira i provedbenih mehanizama vezanih uz zelenu infrastrukturu • Koncept zelene infrastrukture nepoznat je širem krugu dionika (donosiocima odluka i građanima) • Nedovoljna umreženost potencijalnih dionika vezanih uz zelenu infrastrukturu • Interesne grupe koje prostor doživljavaju samo iz perspektive osobnog profita • Pritisci za prenamjenu poljoprivrednog i šumskog zemljišta u građevinsko • Globalna recesija

6. STRATEŠKI OKVIR - VIZIJA

Strateški okvir razvoja mreže zelene infrastrukture grada Varaždina trebao bi reflektirati ideju koherentne višeslojne prostorno-programске strukture koja se oslanja na potencijale i ograničenja prirodnog/krajobraznog i kulturno-povijesnog konteksta i koja svim stanovnicima omogućuje ravnopravnu dostupnost i korištenje, pri čemu se podržava/harmonizira različitost njihovih životnih stilova, potreba i interesa.

Varaždin 2027. godine

Varaždin je Zelena prijestolnica Europe.

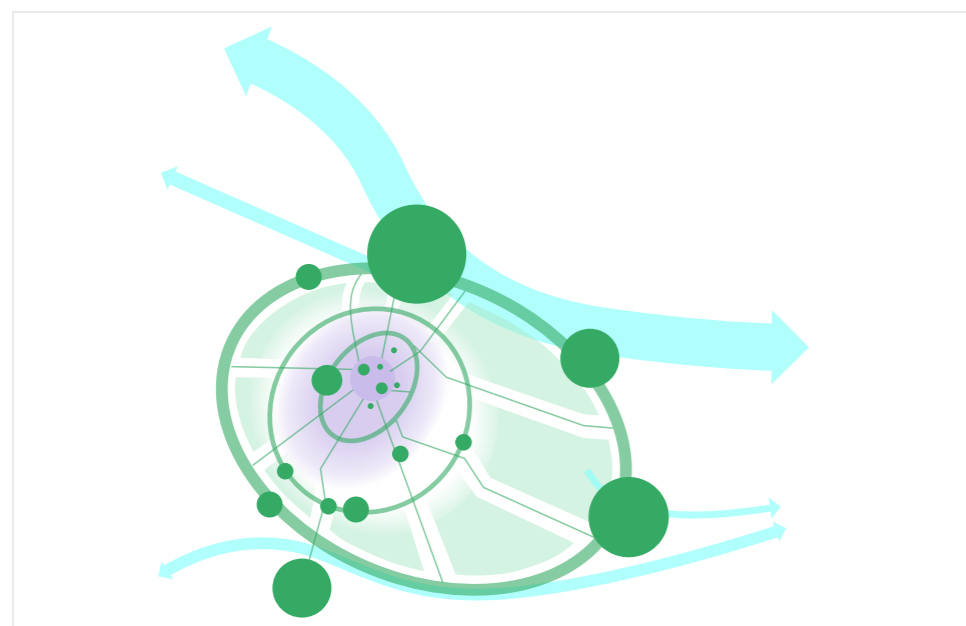
To je vibrantni grad kompaktne strukture lako dostupnim, sigurnim i dobro povezanim zelenim prostorima koji značajno doprinose jedinstvenom osjećaju mjesta i kulturnom identitetu područja, očuvanju i unaprjeđenju urbane bioraznolikosti te omogućuju svojim stanovnicima i posjetiteljima odvijanje raznolikih aktivnosti, društvenih i tematskih događanja.

Principi na kojima počiva vizija su:

- Jačanje prepoznatljivosti, odnosno reafirmacija uloge gradskih zelenih prostora u strukturiranju i održivom razvoju grada,
- Očuvanje prirodnosti i elastičnosti ekosustava,
- Povezivanje parkovnih prostora, okolnih prirodnih/krajobraznih cjelina, grada i ljudi potičući dinamične i održive odnose.

U tom smislu vizija se postiže provedbom ovih strateških ciljeva:

- Unaprjeđenje kvalitete, karaktera i identiteta krajobraza
- Unaprjeđenje bioraznolikosti
- Proširenje dostupnosti
- Multifunkcionalnost
- Edukacija i uključivanje lokalne zajednice u sustav kreiranja zdravog okoliša

Dijagramski prikaz modela zelene infrastrukture Varaždina kao zelenog grada kompaktne strukture koji harmonično korespondira sa svojim krajobraznim okruženjem

7. STRATEŠKI CILJEVI

Na ovoj razini razrade i formata predmetnog dokumenta ciljeve je moguće artikulirati kako slijedi:

Unaprjeđenje kvalitete, karaktera i identiteta krajobraza

Strateški cilj uključuje:

- unaprjeđenje stanja i karaktera vrijednih povijesnih komponenti u mreži zelene infrastrukture (povijesni gradski parkovi, vrtovi gradskih palača i sl.),
- oživljavanje identiteta i osjećaja mjesta odgovarajućim oblikovanjem,
- formiranje mreže novih i poboljšanih otvorenih prostora- parkova, vrtova, sportskih i dječjih igrališta kao i pješačkih putova unutar kontinuiranih zelenih koridora koji povezuju grad i ruralni prostor,
- zaštitu pojava i uzoraka koji prikazuju evoluciju gradskih i ruralnih područja, unaprjeđuju mogućnosti za razumijevanje prošlosti te daju području raznolik krajobrazni karakter i osjećaj mjesta,
- uobličavanje strateških odluka ovisno o lokaciji i prirodi osnovnog razvoja i infrastrukturnih projekata predviđenih u i oko grada,
- stvaranje preduvjeta za održivu proizvodnju hrane, ekološku poljoprivredu kao i poticanje inicijativa za razvoj malih urbanih i ruralnih farmi čime se izravno potiče unaprjeđenje krajobrazne raznolikosti,
- prepoznavanje doprinosa krajobraza u prilagođavanju klimatskim promjenama, mikroklimatskoj regulaciji, poboljšanju kvalitete zraka i smanjenju štetnih emisija,
- prepoznavanje važne uloge krajobraza u održivom upravljanju energijom, reciklažom otpada kao i kontrolom voda i zagađenja

Unaprjeđenje bioraznolikosti

Strateški cilj uključuje:

- zaštitu, unaprjeđenje i povezivanje postojećih i budućih staništa povećane ekološke vrijednosti,
- unaprjeđenje svih postojećih vodenih tokova i vodenih površina kao pojava od temeljne važnosti za očuvanje bioraznolikosti,
- unaprjeđenje bioraznolikosti i dostupnosti unutar sklopova postojećih prirodnih i poluprirodnih šuma,
- unaprjeđenje vlažnih staništa uključujući vlažne livade, močvare kao i sezonski plavljene šume

Ključ uspjeha strategije leži u pružanju poboljšanja povezanosti između postojećih i predviđenih resursa zelene infrastrukture. Postojeći koridori moraju se očuvati i biti u središtu pažnje za buduća poboljšanja. U tom smislu strategija treba identificirati nedostatke u postojećim vezama i pružiti pogodna povezivanja između postojećih fragmentiranih uzoraka. Veze mogu uključivati: veće nove koridore kako unutar tako i izvan promatranog područja, poboljšane veze između postojećih stanišnih klastera kao i veze na mezo i mikro prostornim razinama.

Strategija mora biti odraz regionalnih izvora i uzoraka bioraznolikosti te unaprjeđivati različite prirodne okoliše gradske regije. U središtu pažnje mora se staviti i obnova ili ponovno uređenje degradiranih krajobraza, a na nekim lokacijama može se razmatrati i kreiranje novih krajobraza koji odgovaraju promijenjenim uvjetima okoliša.

Proširenje dostupnosti

Strateški cilj uključuje:

- formiranje dostupnijeg i privlačnijeg urbanog i ruralnog okoliša u blizini mjesta stanovanja i rada kao i uvjeta za poboljšanje rekreacijskih i odmorišnih mogućnosti neophodnih za poticanje zdravijih životnih stilova

Poboljšanje dostupnosti komponenti u mreži zelene infrastrukture omogućit će većem broju ljudi uključivanje u aktivnosti povezane sa zelenim/otvorenim prostorima u blizini mjesta u kojem žive, a istovremeno doprinijeti i unaprjeđenju doživljaja raznih kvaliteta urbanog okruženja. Područje grada Varaždina obiluje čitavim nizom vrijednih komponenti u postojećoj mreži zelene infrastrukture, čiju je dostupnost moguće uvelike osnažiti u cilju poboljšanja njihovih edukacijskih, interpretativnih i turističkih potencijala. To se posebice odnosi na dostupnost krajobraza uz vodotoke Dravu, Plitvice i Zbel.

Postojeće staze i putovi formirat će okosnicu mreže održivog sustava komunikacija.

Razvoj novih pravaca mora biti u središtu pažnje na područjima planiranog razvoja i postojećih rubova naselja te posebno tamo gdje trenutno postoje ograničenja u javnom pristupu. Jednako tako, posebna pažnja mora se posvetiti mogućnostima formiranja kružnih pravaca i veza kao i potrebi brižljivog upravljanja sustavom staza i putova, a posebno u područjima gdje je nužno zaštititi osjetljiv okoliš/staništa.

Multifunkcionalnost

Strateški cilj uključuje:

- formiranje multifunkcionalnih gradskih kao i vangradskih / ruralnih otvorenih prostora gdje god je to moguće i prihvatljivo s gledišta zaštite okoliša i prirode. U tom je smislu potrebno pažljivo uravnoteženje različitih aktivnosti kao što su npr. očuvanje bioraznolikosti, poljoprivreda, proširivanje dostupnosti, rekreacija i odmor. Ovim potencijalno sukobljenim aktivnostima valja pažljivo upravljati u cilju izbjegavanja mogućih konflikata.
- osiguranje različitih okoliša koji mogu imati ulogu učionice na otvorenom i podržavati velik dio nacionalnog školskog programa s posebnim naglaskom na ekološka i ruralna istraživanja,
- osiguranje mehanizama za povećanje lokalne samosvijesti i alata u kreiranju i upravljanju lokalnim prostorom kao i izvođenje ostalih poboljšanja u okolišu, a sve u cilju unaprjeđenja lokalnog područja.

Edukacija i uključivanje lokalne zajednice u sustav kreiranja zdravog okoliša

Strateški cilj uključuje:

- unaprjeđenje razine informiranosti lokalne zajednice o pojedinim okolišnim aspektima, te aktivacija – sudjelovanje lokalnog stanovništva i sinergijsko djelovanje s predstavnicima jedinica lokalne samouprave u razvoju održivih krajobraznih - prostornih odnosa.

8. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA PRIPREMU I PROVEDBU ZELENE INFRASTRUKTURE GRADA VARAŽDINA

Provedba Strategije ZI zahtijeva suradnju središnje državne i gradske vladi, ali i suradnju različitih tijela uprave, institucija i poduzeća s javnim ovlastima državne i lokalne razine, ali i svih drugih dionika na lokalnoj razini – iz privatnog sektora i sektora civilnog društva. Institucionalna suradnja, posebice između državne i lokalne razine, nezaobilazna je ostvarivanju postavljenih strateških ciljeva: od održivog upravljanja zaštićenim područjima, područjima ekološke mreže i očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti, do potrebnih promjena koje je potrebno implementirati kroz prostorno planiranje, poljoprivredu i šumarstvo, te mjera vezanih za ublažavanje klimatskih promjena. Institucionalni okvir daje popis dionika koji bi trebali biti uključeni u provedbu Strategije ZI, opis njihovih uloga i zadaća vezano za provedbu i praćenje provedbe te način komunikacije i koordinacije.

1. Gradsko vijeće Grada Varaždina

Gradsko vijeće Grada Varaždina donosi prijedlog Strategije zelene infrastrukture i raspravlja i odlučuje o uspješnosti provedbe temeljem izvješća gradonačelnika Grada Varaždina.

2. Gradonačelnik Grada Varaždina

Gradonačelnik pruža potporu nositeljima provedbe aktivnosti/projekata u okviru mjera/smjernica strategije zelene infrastrukture. Nadzire uspješnost provedbe strategije i u ime Grada Varaždina izvješćuje nadležna Ministarstva.

3. Radna skupina za izradu Strategije Zelene infrastrukture Grada Varaždina

Radna skupina koordinira i priprema Strategiju odnosno njezinu provedbu te osigurava konsenzus među relevantnim dionicima u procesu utvrđivanja i ostvarivanja zajedničke vizije zelene infrastrukture Grada Varaždina.

4. Upravna tijela Grada Varaždina

Ključnu ulogu u provedbi strategije imaju gradska upravna tijela koja u okviru svoga djelokruga koordiniraju pripremu i provedbu aktivnosti, surađujući s drugim nositeljima aktivnosti i ostalim dionicima te koordinirajući njihov rad. Upravna tijela Grada Varaždina zadužena su i za praćenje provedbe i izvještavanje o aktivnostima iz svoje nadležnosti.

5. Konzervatorski odjel u Varaždinu

U okviru svoga djelokruga zaštite kulturne baštine aktivno sudjeluje tijekom cijelog razdoblja pripreme i provedbe planiranih aktivnosti.

6. Javni sektor

Javni sektor podrazumijeva čitav niz upravnih tijela, institucija, javnih poduzeća i partnerskih foruma, državne i lokalne razine, s različitim područjima djelovanja:

- *Obrazovanje/znanost:*
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Sveučilište Sjever i njegove sastavnice, instituti i dr.
- *Zaštita i održivo gospodarenje prirodnim resursima, okolišem i energijom:*
Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstvo kulture, Ministarstvo gospodarstva, Hrvatske šume, Hrvatske vode, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Regionalna energetska agencija Sjever, Hrvatska elektroprivreda, HAOP i dr.
- *Prometno-komunalni sustav:*
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Hrvatske željeznice, Hrvatske autoceste, Hrvatske ceste i dr.
- *Zdravstvo:*
Ministarstvo zdravlja, Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije i dr.
- *Kultura:*
Konzervatorski odjel u Varaždinu
- *Sport i rekreacija:*
Savez športova Varaždinske županije, Zajednica sportskih udruga grada Varaždina, Školski sportski savez Varaždinske županije i dr.
- *Socijalno društveni sektor:*
Centar za socijalnu skrb Varaždina

Navedena upravna tijela, institucije, javna poduzeća i partnerski forumi provode aktivnosti i projekte iz svog djelokruga, ovisno o dodijeljenoj im ulozi u pojedinoj strateškoj aktivnosti.

7. Civilno društvo

Organizacije civilnog društva posebno se ističu svojim doprinosom u područjima zaštite prirode i povijesno-kulturne baštine, promociji održivih modela mobilnosti, promociji sudjelovanja građana u promicanju prava građana. Ističu se i brojne udruge koje djeluju u područjima sporta. Civilno društvo je ujedno i vrijedan partner i suradnik javnom i privatnom sektoru u pripremi i razvoju projekata i njihovoj provedbi bez obzira na izvor financiranja – sredstva iz Proračuna Grada Varaždina, Proračun RH, privatnih izvora ili sredstva osigurana putem fondova EU i dr. izvora.

Civilno društvo ima značajno iskustvo u pripremi i provedbi projekata te može aktivno utjecati na privlačenje sredstava iz nacionalnih i EU fondova.

8. Privatni sektor

Privatni sektor posebno se ističe svojim doprinosom u kvalitetnom i stručnom provođenju projekata na polju zaštite okoliša, prirode, povijesno-kulturne baštine, kreativnih inovativnih rješenja. Privatni sektor ima značajno iskustvo u pripremi i provedbi projekata te može aktivno utjecati na privlačenje sredstava iz nacionalnih i EU fondova

9. MOGUĆI IZVORI FINANCIRANJA ZELENE INFRASTRUKTURE GRADA VARAŽDINA

Uobičajeno je da lokalna vlast osigurava većinu financijskih sredstava u svrhu odgovarajućeg upravljanja komponentama zelene infrastrukture. No, kako bi se ostvario njen puni ekološki, okolišni i socijalni potencijal u budućnosti će biti potrebno, pristupiti i drugim kreativnim, inovativnim ili alternativnim mehanizmima i modelima financiranja, koji se trebaju razmatrati u sinergiji s europskim, nacionalnim i lokalnim izvorima.

Gradu Varaždinu će za financiranje projekata zelene infrastrukture, uz već navedena financijska sredstva iz vlastitog proračuna, trebati i veće korištenje sredstava iz EU fondova kao i privatna ulaganja. Treba pritom naglasiti da su europski fondovi financijski instrumenti osmišljeni za provedbu pojedine javne politike Europske unije u zemljama članicama. Te javne politike EU kao i država članica, ali i država kandidatkinja temelji su za određivanje ciljeva čije će se ostvarenje poticati kroz financiranje iz EU fondova. Sredstva fondova se dodjeljuju raznim korisnicima za provedbu projekata koji trebaju pridonijeti postizanju ključnih javnih politika EU. Europske javne politike donose se za razdoblje od sedam godina te se nazivaju financijskom perspektivom, a trenutno se nalazimo na pragu nove financijske perspektive za razdoblje 2021. - 2027.

Europska komisija za sljedeće razdoblje predlaže financiranje novih i hitnih prioriteta kao što su istraživanje, inovacije, mladi, digitalno gospodarstvo, upravljanje granicama, sigurnost i obrana. Za projekte zelene infrastrukture je značajno sljedeće: prijedlog kojim bi se osiguralo 100 milijardi EUR za istraživanje i inovacije kroz unaprijeđeni program OBZOR Europa, osiguranje sredstava za jačanje Europskog socijalnog fonda (ESF+) i Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji, jačanje europskog kulturnog i kreativnog sektora sa ukupno 1,85 milijardi EUR-a kao i planirani novi Program EUInvest za podupiranje zapošljavanja, rasta i inovacija.

Prema planu Europske komisije, Hrvatska bi u razdoblju 2021. - 2027. trebala imati na raspolaganju oko 9.8 milijardi EUR-a. Sredstvima dostupnim Hrvatskoj kroz regionalni razvoj i Kohezijsku politiku će se poticati ulaganja usmjerena na 5 glavnih ciljeva:

- pametniju Europu, usmjeravanjem na inovacije, gospodarsku preobrazbu, digitalizaciju i potporu malim i srednjim poduzećima,
- zeleniju Europu bez ugljika, provedbom Pariškog sporazuma i ulaganjem u energetske tranzicije, obnovljive izvore energije i borbu protiv klimatskih promjena,
- povezaniju Europu, opremljenu strateškim prometnim i digitalnim mrežama,
- socijalniju Europu, provedbom europskog stupa socijalnih prava i potporom kvalitetnog zapošljavanja, obrazovanja, stjecanja vještina, socijalne uključenosti i jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi,
- Europu bliže građanima, podupiranjem strategija vođenih na lokalnoj razini i održivog urbanog razvoja u cijelom prostoru EU.

U kontekstu financiranja projekata zelene infrastrukture važno je navesti da će opseg potpore EFRR-a uključivati: investiranje u infrastrukturu, investiranje u pristup uslugama, u proizvodna ulaganja za mala i srednja poduzeća, u opremu, softvere i nematerijalnu imovinu, u informacije, komunikacije, studije, networking, suradnju, izmjenu iskustava aktivnosti uključujući klasterne te tehničku pomoć, a između 65% i 85% sredstava iz tog fonda dodijelit će se gore navedenom prvom i drugom cilju.

Kohezijski fond će poticati drugi i dio gore navedenog trećeg cilja. Opseg potpore koji će pokrivati Kohezijski fond uključivat će: investiranje u okoliš, uključujući investiranje u održivi razvoj i energiju koji predstavljaju prednosti za okoliš, investicije u TEN-T (transeuropske transportne veze) i tehničku pomoć.

U nastavku je dat generalni pregled mogućnosti vezanih za financiranje unaprjeđivanja, očuvanja, obnove ili uređenja novih komponenti u mreži zelene infrastrukture grada Zagreba na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini:

Proračun Grada Varaždina

Grad Varaždin kontinuirano financira unaprjeđivanje komponenti postojeće zelene infrastrukture na svom području, no, vjerujemo da je tu moguće njihovo racionalnije i sustavnije raspoređivanje u kontekstu daljnjeg razvoja / planiranja mreže zelene infrastrukture i njenih komponenti.

Ulaganja privatnog sektora

Europska strategija za zelenu infrastrukturu je već potaknula istraživanje mogućnosti za uspostavu inovativnih mehanizama financiranja za potporu zelenoj infrastrukturi kao i potrebu razvoja financijskog instrumenta EU-a za potporu osobama koje žele razvijati projekte zelene infrastrukture. Općenito, ulaganjima u zelenu infrastrukturu privatni sektor može ostvariti znatne dobiti. Subjekti koji se bave razvojem mogu upotrijebiti zelenu infrastrukturu kako bi povećali vrijednost zemljišta ili zaštitili imovinu od učinka klimatskih promjena s obzirom na usluge sekvenciranja ugljika te kontrole erozije i poplava koje pružaju mnogi ekosustavi. Mjerom 1.b Akcijskog plana za prirodu, ljude i gospodarstvo ispunjava se potreba za osiguranjem smjernica vezanih uz integraciju ekosustava i njihovih usluga u donošenje odluka kao i potreba za kvantifikacijom gospodarskih povrata koji bi nastali ulaganjem u zelenu infrastrukturu. U tom smislu zelena infrastruktura pruža velike mogućnosti povezane s investicijama (poput inovativnih pristupa planiranju, oblikovanja elemenata koji poboljšavaju biološku raznolikost, tehnika koje poboljšavaju usluge ekosustava i sl.).

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Fond je središnje mjesto za prikupljanje i ulaganje izvanproračunskih sredstava u programe i projekte zaštite okoliša i prirode, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. On može financirati pripremu, provedbu i razvoj programa i projekata te sličnih aktivnosti iz područja zaštite okoliša i održivosti resursa, klimatskih promjena, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije.

Fond za financiranje prirodnog kapitala (NCFF)

Europska komisija i Europska investicijska banka uspostavile su Fond za financiranje prirodnog kapitala. NCFF će financirati ulaganja u projekte prirodnog kapitala, uključujući zelenu infrastrukturu, koji stvaraju prihode ili umanjuju troškove i doprinose su ciljevima povezanim s očuvanjem prirode, biološke raznolikosti i klimatskim promjenama. Fond je prepoznao ozelenjavanje gradova kao važan činitelj, uzimajući

u obzir okoliš i učinke klimatskih promjena, u generiranju brojnih pozitivnih učinaka kao što su npr. smanjivanje rizika od poplava, rješavanje negativnih učinaka toplinskih valova, poboljšanje lokalne kvalitete zraka i vode, osnaživanje socijalne kohezije, povećanje opće privlačnosti gradova i naselja te kvalitete života. Fond je otvoren za javne i privatne subjekte kao i za razna partnerstva. Ovaj fond ima za cilj osigurati inovativne mehanizme financiranja i pokazati da prirodna rješenja mogu biti održiva i atraktivna ulaganja. On može financirati projekte sa sljedećih područja: očuvanje, obnova, upravljanje i unaprjeđivanje prirodnog kapitala, klimatske prilagodbe, uključujući i rješenja utemeljena na ekosustavima, a koja su povezana sa zemljištem, tлом, šumarstvom, poljoprivredom, vodom i otpadom. Fond za financiranje prirodnog kapitala može pomoći gradovima EU-a u postizanju ovih ciljeva financiranjem zelene infrastrukture, odnosno ozelenjavanja kao što je to primjerice stvaranje zelenih koridora, sadnja drveća i grmlja, parkova, zelenih krovova, ozelenjavanje svih površina, za oborinske vode propusnih parkirališta, sanacija napuštenih lokacija, zaštita od poplava temeljena na ekosustavima i na prirodnim procesima baziranim rješenjima, održivim sustavima odvodnje gradskih površina, upravljanje slivovima, jezerima i ribnjacima. Ovi se elementi mogu financirati kao samostalni projekti, kao dio većeg investicijskog programa unutar urbanog područja ili kao dio programa povezanog primjerice sa socijalnim stanovanjem.

LIFE program

Program predstavlja glavni instrument financiranja zaštite okoliša u EU. Njegov je cilj pridonijeti provođenju, ažuriranju i razvoju politike zaštite okoliša i zakonodavstva EU-a sufinanciranjem pilot ili demonstracijskih projekata s europskom dodanom vrijednosti. Područja programa trenutno uključuju prirodu i biološku raznolikost, politiku zaštite okoliša i upravljanje te informacije i komunikaciju. LIFE je otvoren za javna ili privatna tijela, aktere ili institucije, pojedine korisnike ili razna partnerstva. Najviša stopa sufinanciranja iz EU projekata za LIFE iznosi 50 % ukupnih prihvatljivih troškova projekta, dok se do 75 % može dodijeliti prijedlozima LIFE Nature, koji se usredotočuju na konkretne mjere očuvanja za prioritetne vrste ili staništa u skladu s direktivama o pticama i staništima.

Europski fond za regionalni razvoj

Fond se bavi regionalnim ekonomskim razvojem, povećavajući konkurentnost i teritorijalnu koheziju. Njegova sredstva posvećena su modernizaciji gospodarskih struktura, stvaranju održivih radnih mjesta i gospodarskog rasta, istraživanju i inovacijama kao i zaštiti okoliša i sprječavanju rizika. Inicijativa Interreg namijenjena je jačanju ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije poticanjem uravnoteženog razvoja prekograničnom, transnacionalnom i međuregionalnom suradnjom. Slično kao i skoro sve mjere kohezijske politike, Interreg projekti zahtijevaju da sufinanciranje daju države članice (50 do 0% u najsiromašnijim), odnosno regionalne vlasti. Krajnji korisnici sredstava Interreg su obično javna tijela, neprofitne organizacije ili istraživački instituti. Primjeri okolišnih projekata uključuju Europsku mrežu vrtne baštine i inicijative za održivi promet poput povezanih gradova, TranSUrban i Urbike.

Obzor 2020 i Obzor Europa

Ovim su se fondom financirala istraživanja i razvoj prilagodbi klimatskim promjenama (35 % sredstava su bila namijenjena istraživanjima koja se odnose na klimu). Ostale teme su uključivale održivu mobilnost i promet, obnovljivu energiju i sigurnost hrane.

Strukturni i kohezijski fondovi

Fondovi su financijska sredstva stvorena za provedbu regionalne politike EU-a. Njihov je osnovni cilj smanjiti regionalne razlike u pogledu dohotka i bogatstva. Kohezijski fond bavi se okolišem i europskim prometnim mrežama.

Europski fond za strateška ulaganja

Fond može neizravno pružiti potporu projektima zelene infrastrukture obzirom na nove uredbe o EFSU-u II tj. njegovom povezivanju s održivijim i prekograničnim projektima, a posebno onima kojima se pridonosi ostvarivanju klimatskih ciljeva 21. konferencije stranaka ili prelasku na kružno gospodarstvo s (gotovo) nultim emisijama ugljika u kojem se učinkovito raspolaže resursima.

Fondovi povezani s turizmom

Na području Varaždina posjetitelje zasigurno u velikom postotku privlače upravo pojedine sastavnice zelene infrastrukture, kao što su parkovni prostori u povijesnoj jezgri ili prirodni krajobrazi poput riječnog krajobraza Drave. S obzirom na to da je strukturiranom mrežom zelene infrastrukture moguće unaprijediti razne interakcije i načine korištenja zelenih prostora, fondovi povezani s turizmom posebno se ističu kao mogući izvor financiranja.

Operativni programi

Fondovi utvrđuju prioritete regija za pristup europskim strukturnim fondovima. Budući da države članice imaju određenu fleksibilnost u raspodjeli sredstava za posebne ciljeve i aktivnosti, eksplicitna uključenost zelene infrastrukture u operativni program ključna je za usmjeravanje novca EU u rješenja za zelenu infrastrukturu. Ovisno o sadržaju operativnog programa, izravno financiranje zelene infrastrukture može, ali i ne mora biti moguće.

Europski socijalni fond

Cilj fonda je povećati prilagodljivost radnika i poduzeća, poboljšati pristup zapošljavanju i sudjelovanju na tržištu rada i ojačati socijalnu uključenost borbom protiv diskriminacije.

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Fond sufinancira programe ruralnog razvoja država članica, koji djeluju kao posrednici u isplati sredstava. Osiguravanje održivog upravljanja prirodnim resursima i ublažavanje djelovanja klimatskih promjena jedan je od prioriteta u politici ruralnog razvoja 2014.-2020. Projekti lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (LEADER projekti) sufinanciraju se u okviru EAFRD-a i obvezni su dio Programa. Njihov je cilj poticanje lokalnog razvoja korištenjem unutrašnjih potencijal područja. Primjeri ovih projekata vezanih za zelenu infrastrukturu uključuju aktivnosti usmjerene na upravljanje, zaštitu i gospodarski razvoj zaštićenih područja, rješavanje konflikata između poljoprivrednika i divljih životinja i sl.

10. AKCIJSKI PLAN

Sukladno strukturi ovog dokumenta predložene aktivnosti definiraju se kao **osnovni potporni programi** u funkciji artikulacije strategije i akcijskog plana zelene infrastrukture, odnosno osnaživanja upravljačkih kapaciteta Grada u domeni provođenja 'zelenih' politika, povećanja razine znanja i dostupnosti podataka o sastavnicama zelene infrastrukture, javne promocije 'zelenih' tema i podizanja razine informiranosti lokalnog stanovništva i turista o gradskim parkovnim i drugim zelenim prostorima.

Osim toga, dani su i prijedlozi za pojedinačne lokacije pilot 'područja', koji mogu značajnije pridonijeti unaprjeđenju **slojevitosti i vrijednosti prostornih odnosa, doživljaja perivojne baštine, te ujedno i ukupne turističke ponude Grada Varaždina**. Pri tome naglašavamo da ti prijedlozi **imaju uvjetni karakter i ograničeni formalni domet**, uz obvezu naknadnog propitivanja kroz sveobuhvatnu dokumentaciju, više puta spomenutu u ovom dokumentu.

NAZIV AKTIVNOSTI	PROJEKTNO VODSTVO	ROK IZVRŠENJA	IZVORI FINANCIRANJA
Osnivanje Savjeta za zelenu infrastrukturu Grada Varaždina (predstavnici Grada, civilnog društva i drugi zainteresirani dionici)	Grad Varaždin	2020.	Volontersko djelovanje
Provođenje edukacije zaposlenika Grada o 'zelenim' politikama i konceptu održivog razvoja	Grad Varaždin	2020.-2021.	Grad Varaždin
Provođenje edukacije zaposlenika gradske tvrtke Parkovi d.d. o okolišno prihvatljivoj njezi gradskog zelenila	Grad Varaždin	2020.-2021.	Grad Varaždin
Izrada digitalnog zelenog katastra Grada Varaždina (baza podataka u GIS sustavu)	Grad Varaždin	2021.-2023.	Grad Varaždin i EU fondovi
Izrada Programa okolišno prihvatljive njege gradskog zelenila	Grad Varaždin	2021.-2022.	Grad Varaždin i EU fondovi
Izrada Konzervatorskih studija / Studija zaštite, obnove i revitalizacije povijesnih parkovnih prostora	Grad Varaždin	2020.-2021.	Grad Varaždin i EU fondovi
Izrada Strategije urbane poljoprivrede	Grad Varaždin	2021.-2023.	Grad Varaždin i EU fondovi
Izrada Strategije urbanog šumarstva	Grad Varaždin	2021.-2023.	Grad Varaždin i EU fondovi
Izrada Plana upravljanja Dravskom park šumom	Grad Varaždin	2021.-2023.	Grad Varaždin i EU fondovi
Izrada Strategije i akcijskog plana zelene infrastrukture Grada Varaždina	Grad Varaždin	2021.-2023.	Grad Varaždin i EU fondovi
Izrada digitalne aplikacije za promociju gradskih parkova i događanja u njima	Grad Varaždin	2021.	Grad Varaždin i EU fondovi

ŠETALIŠTE VATROSLAVA JAGIĆA

NAZIV AKTIVNOSTI	PROJEKTNO VODSTVO	ROK IZVRŠENJA	IZVORI FINANCIRANJA
Preoblikovanje i integracija prostora nekadašnjeg parkirališta u korpus parka- Uređenje parkovnog labirinta (umjetnička, odnosno, apstraktna inspiracija, unaprjeđenje percepcije kulturne povijesti)	Grad Varaždin	2021.-2023.	Grad Varaždin i EU fondovi
Prezentacija/označavanje kapitalnih primjeraka parkovnog zelenila (znanstveni i narodni naziv, prirodni areal i procijenjena starost)	Grad Varaždin	2021.-2022.	Grad Varaždin i EU fondovi
Osiguranje besplatnog WIFI interneta	Grad Varaždin	2020.-2021.	Grad Varaždin i EU fondovi
Osiguranje odgovarajućeg broja parkirališnih mjesta za invalidne osobe u neposrednom okruženju parka - min. 5 PM	Grad Varaždin	2020.	Grad Varaždin

PARKOVNI LABIRINT

ŠETALIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA

NAZIV AKTIVNOSTI	PROJEKTNO VODSTVO	ROK IZVRŠENJA	IZVORI FINANCIRANJA
Uređenje inkluzivne edukacijsko -interpretacijske staze (kružna staza na zemljanim bedemima)	Grad Varaždin	2021.-2023.	Grad Varaždin i EU fondovi
Uređenje livada bioraznolikosti i oprašivača (prostor vanjskog grabišta)	Grad Varaždin	2021.-2022.	Grad Varaždin i EU fondovi
Osiguranje besplatnog WIFI interneta	Grad Varaždin	2020.-2021.	Grad Varaždin i EU fondovi
Osiguranje odgovarajućeg broja parkirališnih mjesta za invalidne osobe u neposrednom okruženju parka - min. 5 PM	Grad Varaždin	2020.	Grad Varaždin

INKLUZIVNA EDUKACIJSKO - INTERPRETACIJSKA STAZA

LIVADA BIORAZNOLIKOSTI I OPRAŠIVAČA

PERIVOJ PAPE IVANA PAVLA II.

NAZIV AKTIVNOSTI	PROJEKTNO VODSTVO	ROK IZVRŠENJA	IZVORI FINANCIRANJA
Integralno sagledavanje parkova uz Ulicu R. Ercega i Ulicu G. Krkleca - Formiranje programski usloženog i koherentnog linearnog parka - gradske zelene osi (doživljajne/multisenzorne, rekreacijske, ekološko-edukacijske i kulturno-umjetničke sastavnice)	Grad Varaždin	2021.-2025.	EU fondovi
Osiguranje besplatnog WIFI interneta	Grad Varaždin	2020.-2021.	Grad Varaždin i EU fondovi
Osiguranje odgovarajućeg broja parkirališnih mjesta za invalidne osobe u neposrednom okruženju parka - min. 10 PM	Grad Varaždin	2020.	Grad Varaždin

PROGRAMSKI USLOŽNJEN I KOHERENTNI LINEARNI PARK - GRADSKA ZELENA OS

